

STICHTING MUSEUMPARK ARCHEON ALPHEN AAN DEN RIJN

Jaarverslag 2025

Naam opdrachtgever
Stichting Museumpark Archeon
Archeonlaan 1a
2408 ZB Alphen aan den Rijn

KVK 27346253
Publicatie 1 mei 2025

I. Introductie	4
Voorwoord	5
II. Publiek	6
Bezoekers	8
Statistieken	11
Educatie: doelgroepen en bereik	17
Activiteiten	18
Lezingen	26
Exposities	27
Presentatie Marketing & Communicatie	30
III. Collectie	36
Collectieverloop	38
Registratie	40
Onderzoek en Publicatie	40
Projecten	40
IV. Bedrijfsvoering	42
Ondernemingsraad	43
Algemene Verordening Gegevensbescherming	43
Medewerkers	44
Vrijwilligers	44
Veiligheid	45
Afhandeling klachten	47
Archeon en Duurzaamheid	47
V. Governance	50
Besturingsmodel	51
Codes	51
Onafhankelijkheid	57
Samenstelling bestuur SMA	58
Rooster van aftreden	58
Bezoldiging	58
Vergaderingen bestuur	58
VI. Bijlagen	60
1. CO ₂ Trees for all	60
2. Partnerschap Nationale Bijenstrategie	63

VOORWOORD

Met veel plezier kijken wij terug op een inspirerend en succesvol jaar voor Stichting Museumpark Archeon. Het afgelopen jaar stond opnieuw in het teken van ontmoeting, educatie, historische beleving en samenwerking. Wij zijn dankbaar dat wij wederom vele bezoekers mochten ontvangen in het park, waar geschiedenis iedere dag opnieuw tot leven komt en waar archeologie op een toegankelijke en interactieve manier beleefd kan worden.

Als Archeologisch Openluchtmuseum blijft Archeon aansluiten bij de groeiende behoefte van bezoekers om cultuur en geschiedenis te ervaren in een natuurlijke en historische omgeving. Ook in 2025 bleef de belangstelling voor het park, Villa Rijswijk en het Archeologiehuis Zuid-Holland onverminderd groot.

In het bijzonder zijn wij verheugd over de betrokkenheid van scholen en onderwijsinstellingen. Onze educatieve programma's boden opnieuw vele leerlingen de mogelijkheid om geschiedenis niet alleen te leren, maar vooral ook daadwerkelijk te beleven. Daarmee blijft Archeon een unieke plek waar jong en oud zich kunnen verdiepen in het verleden en waar erfgoededucatie centraal staat.

In de prehistorie werd een nieuwe Trechterbekerboerderij ontwikkeld. Bezoekers konden de totstandkoming hiervan gedurende het jaar op de voet volgen, waarmee opnieuw zichtbaar werd hoe archeologisch onderzoek, reconstructie en publieksbeleving binnen Archeon samenkomen.

Daarnaast organiseerden wij opnieuw diverse bijzondere historische evenementen. Een hoogtepunt was het nieuwe Griekse evenement, waarmee bezoekers kennismaakten met een nieuw hoofdstuk uit de oude geschiedenis. Ook publieksfavorieten en internationale samenwerkingen bleven belangrijk onderdeel van de programmering.

Tijdens het Internationaal Romeins Festival werd zoals ieder jaar buiten de parkgrenzen verbinding gezocht door een Dagje uit te brengen naar de kinderen in het Wilhelmina Kinderziekenhuis in Utrecht.

Duurzaamheid bleef ook in 2025 een belangrijk speerpunt. Met verdere ontwikkelingen rondom zonnepanelen en de introductie van watervrije urinoirs werden opnieuw concrete stappen gezet richting een toekomstbestendige en maatschappelijk verantwoorde organisatie.

Wij werken met veel enthousiasme verder aan de toekomst van de Romeinse Zwammerdamschepen en de Romeinse Scheepswerf. Met de ontwikkeling van het bidboek en de start van de wervingscampagne is hiervoor een belangrijke basis gelegd.

De winterprogrammering werd verder uitgebreid met onder andere Sinterklaasactiviteiten en het Licht Festival "Ontdek de Zijderoute". Met nieuwe verhalen, indrukwekkende lichtbelevingen en historische verbindingen wist het festival opnieuw vele bezoekers te inspireren. Ook de Romeinse Zwammerdamschepen speelden hierin een belangrijke rol als unieke publiekstrekker en levend erfgoedproject binnen het park.

Archeon blijft investeren in publieksactiviteiten, educatieve verdieping en innovatieve presentaties. Dit alles was niet mogelijk geweest zonder de inzet, betrokkenheid en bevlogenheid van onze medewerkers, vrijwilligers, fondsen, partners en supporters. Dankzij hun bijdrage blijft Archeon een plek van ontmoeting, inspiratie en historisch bewustzijn.

Wij danken iedereen hartelijk voor hun betrokkenheid en kijken met vertrouwen vooruit naar de toekomst.

Namens het Bestuur en de Directie,
Monique Veldman-Gaastra
 Secretaris
Stichting Museumpark Archeon

BEZOEK ARCHEOLOGIEHUIS ZUID-HOLLAND

Het bezoekersaantal aan het Romeins Museum en Archeologiehuis Zuid-Holland is in 2025 gestegen naar 84.360. Dit museum, gevestigd in de Villa Rijswijk in Museumpark Archeon, heeft hiermee een groei laten zien ten opzichte van voorgaande jaren.

Jaar	Aantal
2013	49.065
2014	49.547
2015	44.761
2016	59.284
2017	99.454
2018	94.630
2019	98.414
2020	68.238
2021	59.160
2022	72.804
2023	75.774
2024	80.510
2025	84.360

BEZOEK MET MUSEUMKAART

Het aantal bezoekers met de Museumkaart is iets gedaald van 115.383 naar 105.877. De hittegolf in de topmaand augustus normaal met vele bezoekers en de slechte weersomstandigheden in de herfstvakantie waren hierop van invloed.

De historische evenementen waren in 2025 goed bezocht. De museumkaart blijft een ongekend populair toegangsmiddel voor de Nederlandse bevolking.

De Vriendenloterij Vip kaart is in 2025 gestegen met 36% tot 15.614 personen.

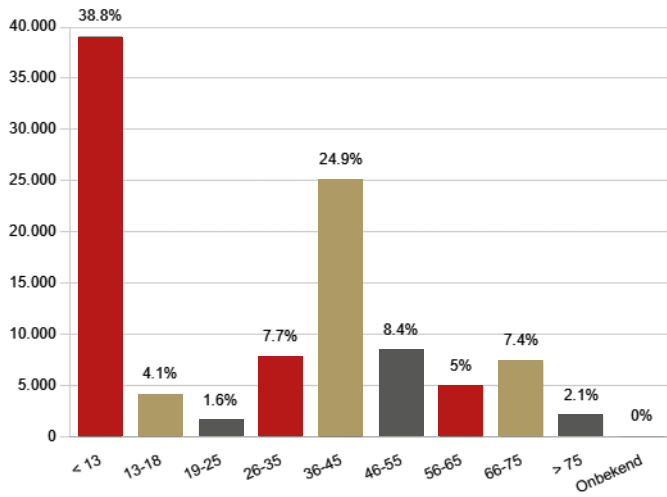

	2021	2022	2023	2024	2025
	Totaal	Totaal	Totaal	Totaal	Totaal
Jan	0	0	5.281	4.375	6.888
Feb	0	4.079	4.407	6.527	6.194
Mrt	0	7.384	5.861	6.112	7.033
Apr	0	8.452	11.525	10.072	11.494
Mei	4.828	11.541	17.749	15.392	11.378
Juni	6.180	4.392	5.056	7.217	8.039
Juli	9.942	9.793	11.967	10.755	10.835
Aug	16.952	13.862	18.445	18.262	17.070
Sept	5.148	4.388	6.792	7.344	5.085
Okt	6.368	10.824	8.722	10.727	6.553
Nov	3.497	3.939	3.424	6.184	5.246
Dec	1.834	5.029	6.670	12.416	10.062
Totaal	54.749	83.683	106.113	115.383	105.877

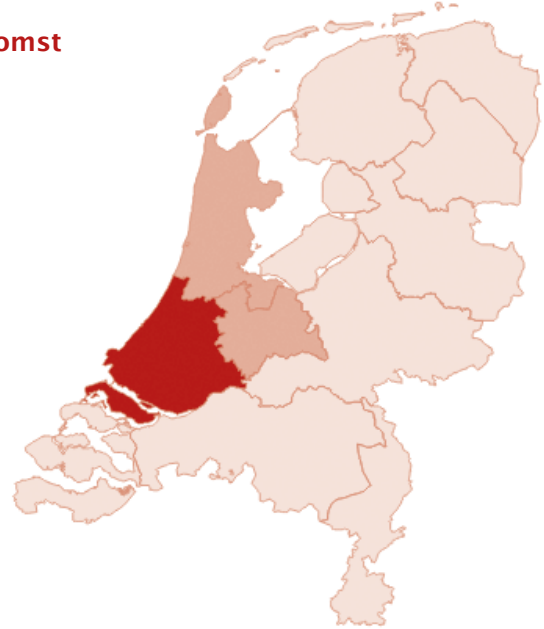
BEZOEKERS

In 2025 verwelkomde Archeon 341.319 bezoekers.

Leeftijd

Herkomst

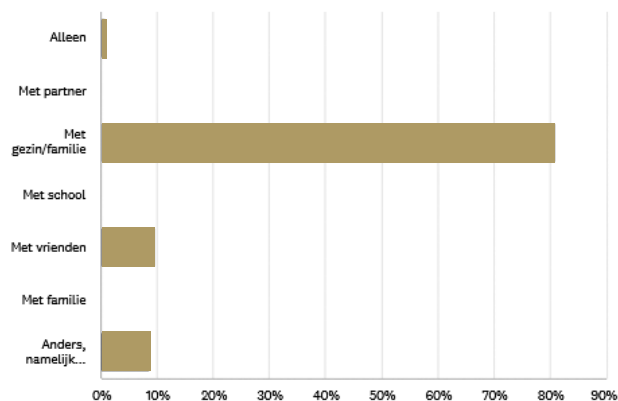

STATISTIEKEN

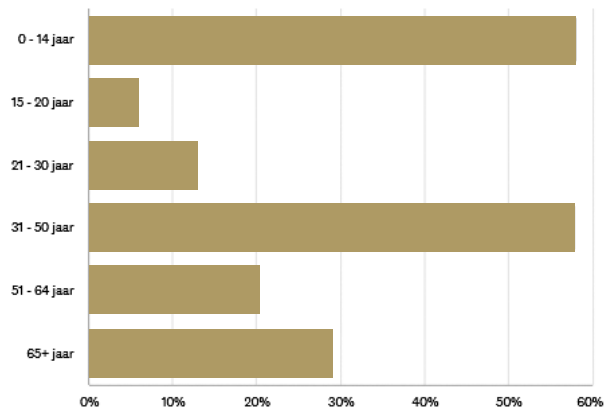
In 2025 zijn er in totaal 893 enquêtes afgenomen bij bezoekers en ingevoerd in Survey Monkey. De onderstaande cijfers zijn gebaseerd op deze gegevens.

Deze enquête wordt enkel ingevuld door dagbezoekers van Museumpark Archeon.

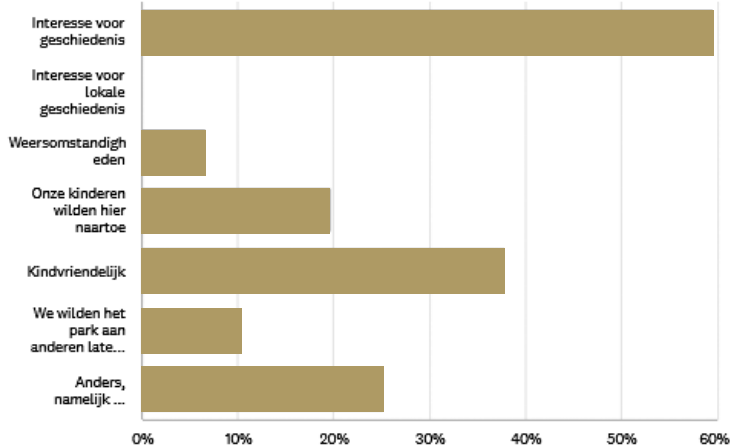
In welk gezelschap bent u in Archeon?		
Antwoorden	Percentage	Aantal
Alleen	0,83%	7
Met partner	0%	0
Met gezin	80,95%	680
Met school	0,12%	1
Met vrienden	9,52%	80
Met familie	0%	0
Anders, namelijk...	8,57%	72
Aantal ingevuld		840

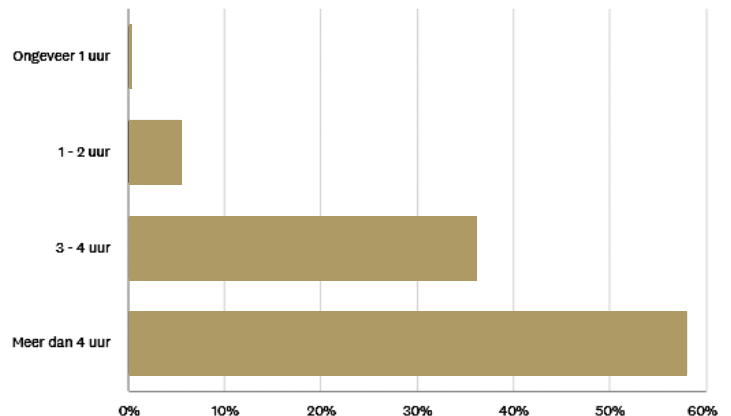
Hoe oud bent u en/of uw gezelschap?		
Antwoorden (meerkeuze)	Percentage	Aantal
0 – 14 jaar	58,11%	487
15 – 20 jaar	5,85%	49
21 – 30 jaar	12,89%	108
31 – 50 jaar	58%	486
51 – 64 jaar	20,29%	170
65+ jaar	29%	243
Aantal ingevuld		838

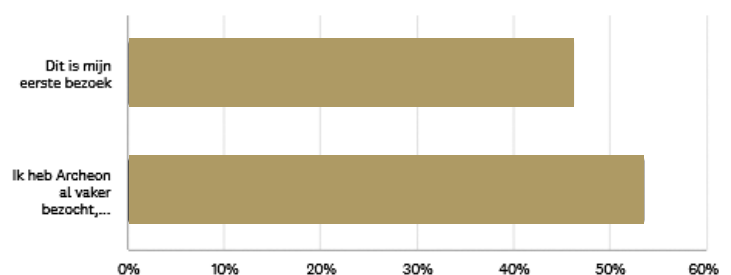
Waarom heeft u voor Archeon gekozen?		
Antwoorden (meerkeuze)	Percentage	Aantal
Interesse voor geschiedenis	59,60%	631
Interesse voor lokale geschiedenis	0%	0
Weersomstandigheden	6,62%	59
Onze kinderen wilden hier naartoe	19,64%	175
Kindvriendelijk	37,82%	337
We wilden het park aan anderen laten zien	10,33%	92
Anders, namelijk ...	25,25%	225
Aantal ingevuld		891

Hoelang duurde uw bezoek aan Archeon?		
Antwoorden	Percentage	Aantal
Ongeveer 1 uur	0,24%	2
1 - 2 uur	5,54%	47
3 - 4 uur	36,20%	307
Meer dan 4 uur	58,02%	492
Aantal ingevuld		848

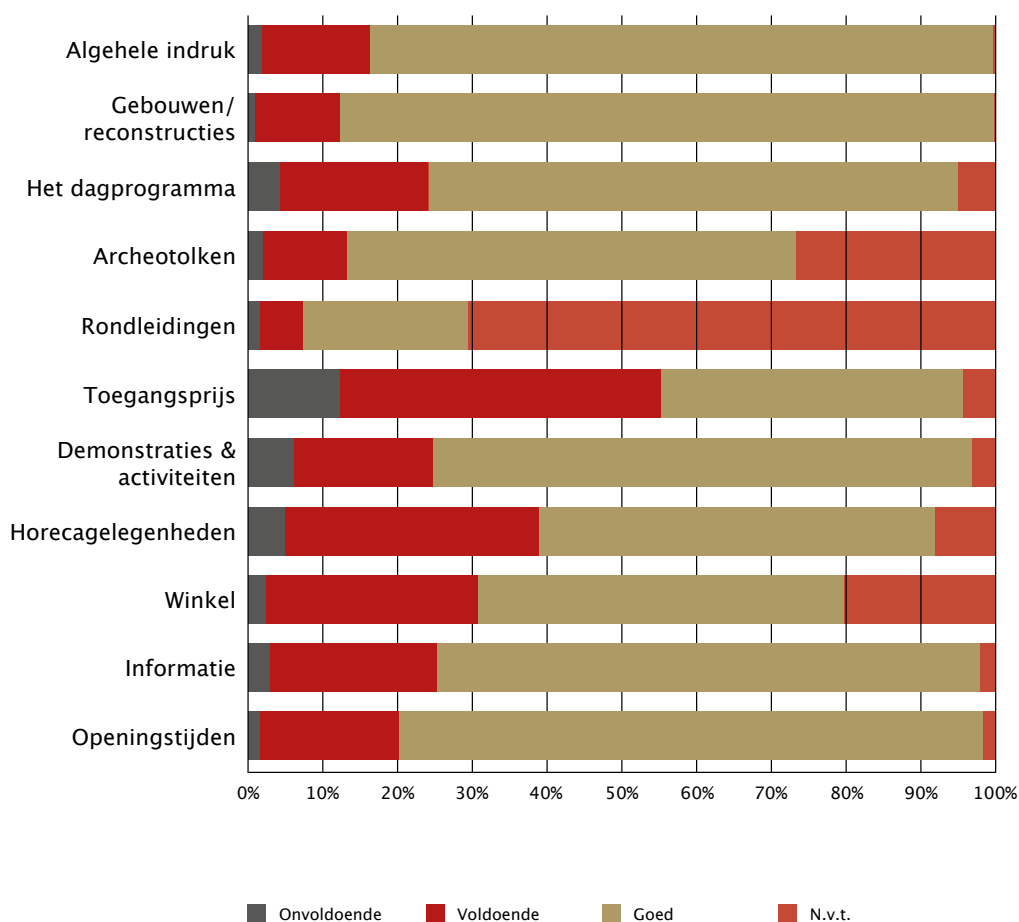

Hoe vaak heeft u Archeon al bezocht?		
Antwoorden	Percentage	Aantal
Dit is mijn eerste bezoek	46,35%	413
Ik heb Archeon al vaker bezocht.	53,65%	478
Aantal ingevuld		891
Beoordeling op schaal 1-3		

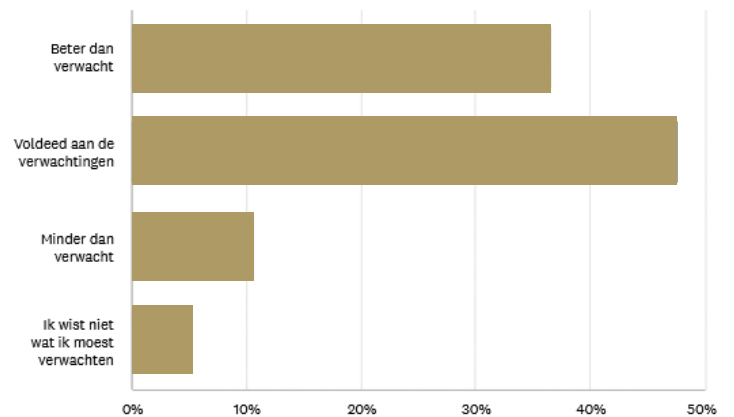

We vragen u de volgende onderdelen van uw dagje Archeon te beoordelen

Antwoorden	Onvol- doende	Voldoende	Goed	N.v.t.	Aantal
Algehele indruk	2,09%	14,42%	83,37%	0,12%	860
Gebouwen/ reconstructies	0,93%	11,53%	87,31%	0,23%	859
Het dagprogramma	4,54%	19,79%	70,55%	5,12%	859
Archeotolken	2,33%	11,20%	59,98%	26,49%	857
Rondleidingen	1,76%	5,97%	22,01%	70,26%	854
Toegangsprijs	12,57%	42,84%	40,28%	4,31%	859
Demonstraties & activiteiten	6,25%	18,63%	72,11%	3,01%	864
Horecagelegenheden	5,10%	34,07%	52,84%	8,00%	863
Winkel	2,67%	28,19%	48,84%	20,30%	862
Informatie	3,14%	22,30%	72,47%	2,09%	861
Openingstijden	1,86%	18,49%	78,02%	1,63%	860

Wat vond u van uw dagje Archeon?		
Antwoorden	Percentage	Aantal
Beter dan verwacht	36,56%	310
Voldeed aan de verwachtingen	47,64%	404
Minder dan verwacht	10,61%	90
Ik wist niet wat ik moest verwachten	5,19%	44
Aantal ingevuld		848

Enkele waarnemingen op basis van deze gegevens zijn:

- Het grootste gedeelte van de respondenten bezocht Archeon in gezinsverband (80,95%).
- 58% van de respondenten gaf aan dat er in hun groep bezoekers tussen de 31–50 jaar aanwezig waren, en 58,11% was tussen de 0–14 jaar, wat strookt met het beeld van een kerngezin. Dit komt overeen met de cijfers van de museumkaarthouders die Archeon bezocht hebben in 2025. Deze cijfers zijn exclusief de schoolreisbezoeken voor primair en voortgezet onderwijs.
- Men bezoekt Archeon hoofdzakelijk uit interesse voor geschiedenis (59,60%), maar ook omdat Archeon kindvriendelijk is (37,82%). Andere reden voor een bezoek aan Archeon waren bijvoorbeeld De Stad van

Sint, goede herinneringen van een schoolreisbezoek, het Schots weekend en het Licht Festival.

- Bijna de helft van de respondenten (46,35%) heeft Archeon al eerder bezocht. Men komt dus terug voor een gevarieerd aanbod.
- Mensen blijven over het algemeen langer dan vier uur in het park (58,02%). Mensen blijven relatief lang in het park.
- De beoordelingen voor de verschillende aspecten van Archeon zijn ruim voldoende. Voor 47,46% voldeed hun bezoek aan de verwachtingen, en voor 36,56% was hun bezoek zelfs beter dan verwacht.

WEBSITE

In 2025 zijn de bezoeken aan de website gestegen.

	Totaal 2024	Totaal 2025
Sessies	664.794	667.669
Gebruikers	454.295	472.570
Paginaweergaven	2.442.482	2.519.394
Pagina's/Sessie	3,68	3,85
Bouncepercentage	34,60%	34,23%

REVIEWS

Via Google Review en tripadvisor verzamelt Museumpark Archeon recensies van bezoekers over hun tijd in Archeon. Over het algemeen scoort Archeon zeer sterk met een waardering van 4,4 van 5. Hieronder een aantal reacties.

17-01-2025 ★★★★★

Wat is dit toch een geweldig park, vooral als er medewerkers rondlopen die zich echt inleven in hun rol. Dan hangen de kinderen aan hun lippen. En die apfelstrudelpannenkoek was heerlijk!

19-03-2025 ★★★★★

Geweldig dagje uit gehad met onze dochters van 6 en 10. Er was veel te zien en te doen. Veel acteurs/vrijwilligers aanwezig, wat het heel interactief maakte. Horeca was ook top met allergie-vriendelijke alternatieven voor de lunch én lekkere koffie. We komen snel weer eens langs, want we hadden aan één dag niet genoeg om alles te zien en doen.

03-05-2025 ★★★★★

Altijd leuk! Heel veel activiteiten voor de kinderen maar ook als volwassenen vermaken we ons daar prima een hele dag.

30-05-2025 ★★★★★

Wat hebben wij genoten van het dagje archeon met de vikingen en romeinen. Er hangt een gezellige, gemoedelijke sfeer. En de shows waren ook heel leuk. De roofvogelshow was mooi. Maar het meeste genoten we van het gladiatorengevecht. De interactie met het publiek was heel goed en ze stopten er veel humor in. Ik vond het echt heel goed gedaan.

01-08-2025 ★★★★★

Fantastische dag! Gepassioneerde medewerkers met veel kennis, indrukwekkende gebouwen met veel details, we komen zeker nog eens terug!

23-08-2025 *****

Geweldig park ★★★★★ en volwassenen veel kunnen leren over hoe het leven er vroeger aan toe ging. Erg leuk voor kinderen. Vriendelijk personeel die je graag meenemen in hun act en je er alles over vertellen. Leuke speeltuin en een goede catering.

08-09-2025 ★★★★★

Mooi park die goed laat zien hoe mensen vroeger woonden en leefden met leuke bevlogen medewerkers die je hier graag over vertellen.

27-12-2025 ★★★★★

Naar mijn mening is dit het leukste museum van heel Nederland. Ik ben hier vroeger met school geweest en de eerste de beste keer dat het kon zijn we daar heen geweest. Het gevecht invade arena is leuk en er lopen ook verklede mensen rond die veel kunnen vertellen. Je kan oude rituelen doen en oude spelletjes spelen. Zeker een aanrader, vooral als je van geschiedenis houdt en dan vooral de oudheid.

EDUCATIE: DOELGROEP(EN) EN BEREIK

Van de geboekte schoolreizen komt 64% van het primair onderwijs, 33% van het voorgezet onderwijs en 3% van het hoger onderwijs.

	Realisatie 2025	Realisatie 2024	Realisatie 2023	Realisatie 2022	Realisatie 2021	Realisatie 2020	Realisatie 2019
Totaal	68.357	70.878	66.985	69.095	30.670	10.387	62.146

ACTIVITEITEN

EVENEMENTEN

Museumpark Archeon heeft als doelstelling een divers aanbod te realiseren, waaronder o.a. jaarlijks een grootschalig evenement voor diverse doelgroepen,

een Romeins Festival en vier themaweekenden. 2025 had wederom een gevarieerd aantal onderwerpen op de planning staan.

Maart	
Romeinse winterbivak	15 en 16 maart
April	
Nationale Museumweek	1 t/m 6 april
Schots weekend	12 en 13 april
Allemansend (paasweekend)	18 t/m 21 april
Ridderweekend/ Sint Joris en de draak	27 april
Mei	
Grieks weekend	1 t/m 4 mei
Canon dagen/ Bijenweekend	17 en 18 mei
Spelletjes weekend	24 en 25 mei
Internationaal viking festival	29 mei t/m 1 juni
Juni	
Pinksteren: 17e eeuws weekend	7 t/m 9 juni
Nationale archeologiedagen	14 en 15 juni
Sint Jansfeest/ Midzomer	21 en 22 juni
Junioren Orkesten Spektakel	29 juni
Juli	
Prehistorische Week	26 en 27 juli
Middeleeuwse week	29 juli t/m 3 augustus
Augustus	
Romeinse festival	3 augustus t/m 17 augustus
Internationaal viking festival	17 t/m 24 augustus
Ridders	30 en 31 augustus
September	
Prehistorisch weekend	6 en 7 september
Schrijvers weekend	13 en 14 september
Archeon Culinair	20 en 21 september
Middeleeuws weekend	27 en 28 september
Oktober	
Geneeskundeweekend	4 en 5 oktober
Grijze Jager dag	11 oktober
Smeedweekend	18 en 19 oktober
Schoenenweekend	25 en 26 oktober
November	
Sint Maarten	9 november
De Stad van Sint	16, 22, 23, 29 en 30 november
December	
Stad van Sint	2 en 3 december
Midwinter Fair	6 en 7 december
Licht Festival	Vanaf 12 december

Altijd wat te beleven 2025

Internationaal Viking Festival
18 t/m 24 augustus

Prehistorisch weekend
6 en 7 september

Schrijvers weekend
13 en 14 september

Archeon Culinaire
20 en 21 september

Middeleeuws weekend
27 en 28 september

Grijze Jager dag
11 oktober

Smeedweekend
18 en 19 oktober

Ambachtelijk schoenenweekend
25 en 26 oktober

De Stad van Sint
16, 22, 23, 29 + 30 nov.

Midwinter Fair
6 en 7 december

Licht Festival
12 december t/m 4 januari

Vier de winter
20 december t/m 4 januari

Gratis entree voor de Museumkaarten en Vrienden Loterij Vip-kaart

Archeon

Altijd wat te beleven 2025

Schots weekend
12 en 13 april

Allemandensend
19 t/m 21 april

Riddertoernooi
27 en 28 april

Ontdek de Griekse oudheid
1 t/m 4 mei

Canondagen
17 en 18 mei

Internationaal Viking Festival
29 mei t/m 1 juni

17e eeuwse weekend
7 t/m 9 juni

Nationale Archeologiedagen
14 en 15 juni

Midzomer Fair
21 en 22 juni

Junioren Orkesten Spektakel
29 juni

Prehistorische week
19 t/m 25 juli

Mode weekend
26 en 27 juli

Middeleeuwse week
28 juli t/m 3 augustus

26e Int. Romeins Festival
3 t/m 10 augustus

UITGELICHT

Schots weekend

Datum: 12-04-2025 - 13-04-2025

Tijdens het Schots weekend staat Museumpark Archeon volledig in het teken van de Schotse geschiedenis. Bezoekers maken een unieke reis door de tijd, van het jaar 1300 tot heden. Dankzij levensechte re-enactments met gedetailleerde historische kostuums en indrukwekkende kampementen, waan je je even in Schotland van vroeger. Zowel Schotse burgers als regimenten brengen het verleden tot leven, waardoor je een authentieke ervaring krijgt van hoe het Schotse leven door de eeuwen heen eruitzag.

Dit evenement is perfect voor geschiedenisliefhebbers, gezinnen en iedereen die geïnteresseerd is in Schotland, Schotse cultuur, en historische evenementen. Met een breed scala aan activiteiten, demonstraties en interactieve belevingen is het Schots Weekend een ervaring die je niet wilt missen!

UITGELICHT

Ontdek de Griekse oudheid

Datum: 01-05-2025 - 04-05-2025

Nieuw dit jaar was het Grieks Festival; tijdens de meivakantie kon je je onderdompelen in de rijke geschiedenis, cultuur en mythen van de Oude Grieken. Bewonder indrukwekkende krijgers, ambachtslieden en filosofen uit de klassieke oudheid. Verspreid over het park laten ruim 60 re-enactors uit onder andere Griekenland, Frankrijk, Italië, Zwitserland, België en Nederland het verleden tot leven komen met spectaculaire demonstraties en interactieve presentaties.

Loop door authentieke kampementen, ontdek oude ambachten en leer hoe het leven er 2500 jaar geleden uitzag. In de Arena kun je dagelijks genieten van een indrukwekkende Griekse Krijgersdans!

UITGELICHT

Midzomer Fair

Datum: 21-06-2025 – 22-06-2025

De Midzomer Fair is het betoverende festival waar historie en fantasie samenkomen. Dit kleurrijke evenement viert de **zonnewende**, een moment dat in veel natuurreligies al eeuwenlang een belangrijk feest is.

Bezoekers worden ondergedompeld in een magische sfeer vol **muziek, dans en rituelen**. Doe mee aan traditionele midzomeractiviteiten, zoals het **vlechten van een bloemenkrans**, het deelnemen aan een **midzomerceremonie** en het meezingen met vrolijke volksmuziek. Ontdek oude ambachten en proef de smaken van vroeger op de sfeervolle markt.

Naast de festiviteiten zijn er spectaculaire optredens, verhalenvertellers die mythen tot leven brengen en workshops waarin je zelf de magie van midzomer kunt ervaren. Van **historische re-enactments** tot fantasy cosplay – iedereen is welkom om de zomerzon te eren! Vele oeroude gebruiken komen dit weekend tot leven, allemaal rondom de viering van het zomersolstitium, de langste dag van het jaar!

UITGELICHT

Junioren Orkesten Spektakel

Datum: 29-06-2026

Junioren in een groot symfonieorkest! Op zondag 29 juni werd in Museumpark Archeon in voor de 10e keer het Junioren Symfonieorkesten Spektakel gehouden. Jeugdorkesten uit geheel Nederland met zo'n 500 jonge musici (tot 14 jaar) gaan op 3 podia hun muzikale talenten aan het publiek tonen.

De pauken, violen, hobo, saxofoon, trompet, cello's, drum, fluit etc. Alle instrumenten van een groot symfony orkest zijn op deze dag aanwezig en zullen met passie door de jonge musici bespeeld worden. Is de nieuwe André Rieu of Jaap van Zweden onder deze jonge talenten aanwezig?

UITGELICHT

26e Internationaal Romeins Festival

Datum: 03-08-2025 - 17-08-2025

Het Internationaal Romeins Festival was in 2025 alweer voor de 26e keer Romeinse legionairs slaan hun kamp op, zij worden vergezeld door ambachtslieden, dames en kinderen. Breng een bezoek aan het Romeinse kampement, bekijk de demonstraties en de vele andere activiteiten. Doe mee aan de exercities en bewonder de ceremonie in de Romeinse Tempel.

De Nederlandse levende geschiedenis groepen beelden het Romeinse en inheemse leven uit van ongeveer 50 tot 150 na christus door middel van re-enactment. Er zijn niet alleen militairen die het Romeinse soldatenleven laten zien, maar ook burgers, dames en heren, met hun bezigheden als leer bewerken, kleding maken,

koken, mozaïek leggen en masseren. De militaire afdeling bestaat naast de herkenbare Romeinse legionairs ook uit auxilia, oftewel de hulptrouwen die uit onze regio kunnen komen, maar ook uit de vele andere windstreken van het Romeinse Rijk.

Rare jongens die Romeinen!

De Romeinen geven dagelijks een uitgebreide demonstratie in de Arena waarbij ze de verschillende verdedigings- en vechttechnieken laten zien. De kinderen gaan exerceren met het Romeinse legioen en uiteraard kan jong en oud de Romeinse helmen passen of gehuld in Romeinse kledij klaar staan voor een uniek fotomoment.

UITGELICHT

Grijze Jager Dag

Datum: 11-10-2025

Op zaterdag 11 oktober staat Archeon, voor de 11e keer, weer helemaal in het teken van de populaire boekenserie De Grijze Jager, de Broederband en andere spannende verhalen van John Flanagan.

Tijdens deze dag kun jij, net als Will, Maddie en Halt, trainen om een echte grijze jager te worden. Oefen onzichtbaar te lopen, leer boogschieten, zwaardvechten en vuur maken. Zodat jij later je eigen koffie met honing kunt opwarmen. Iedereen kan meedoen aan de activiteiten. Ben jij meer een zeerot dan een grijze jager?

Ook is er een boekenmarkt in de Romeinse Herberg.

Neem ook zeker een kijkje bij het spectaculaire riddertoernooi en de waanzinnige Grijze Jager dag show. Let op, deze show bevat spoilers voor boek 8, zorg dus dat je deze gelezen hebt ;).

Broederband

Ook dit jaar kunnen de verschillende activiteiten in teamverband worden gespeeld. Elke team moet zich bewijzen op verschillende onderdelen. Alles komt aan bod! Denk aan behendigheid, snelheid, samenwerking en nog veel meer! Aan het einde van de dag strijden de vijf beste teams tegen elkaar op het Romeinse Forum om uit te maken welk team de uiteindelijke winnaar van de dag is.

LEZINGEN

7-1-2025: Jeroen van Zoolingen

De landbouwrevolutie van het kustgebied Van het jager-verzamelaarsbestaan

4-2-2025: Wieze van Elderen

Schoonheidsideaal (m/v) en cosmetica in de Late Middeleeuwen

4-3-2025: Gert Jacob de Graaf

Hortus Populus Bodegraven, Romeinse soldatenbarak

29-3-2025: Yardeni Vorst

De Zwammerdamschepen in opbouw, Van Romeinse scheepsarcheologie tot museumstuk

6-5-2025: Nathan van Kleij

Middeleeuwse medemensen: de clichés over de donkere eeuwen voorbij

3-6-2025: Arjan Louwen

Voorouders in de maak Grafritueel in de (Late) Bronstijd en Vroege IJzertijd.

1-7-2025: Roderick Geerts

Cananefaten het Kanaal overgevaren

13-8-2025: Saskia Stevens

Een huis voor altijd, Nieuwe inzichten over Romeinse begrafenisrituelen en herinneringscultuur

2-9-2025: Simon den Hertog

Potscherven en Prototalen, Archeolinguïstiek voor beginners. De taal van onze voorouders

15-10-2025: Dick Warmerdam

Vleermuizenexcursie door IVN op het Museumpark met een korte lezing.

1-11-2025: Latief Perotti

Het strategisch steekspel tot redding van de wereldberoemde Zwammerdamschepen

2-12-2025: Rutger Kramer

Van Myra tot Munkapverá: De Vreemde Geschiedenis van Sint Nicolaas

EXPOSITIES

TENTOONSTELLING: BENE LAVA

Romeinse badcultuur: plezier en ellende?

20-12-2025 - 26-04-2026

Duik in de badcultuur van het Romeinse Rijk. Wie aan de Romeinen denkt, ziet al snel keizers, gladiatoren en uitbundige banketten voor zich. Maar er is nog iets dat

onlosmakelijk met het Romeinse leven verbonden is: de badhuizen. Grote, indrukwekkende complexen vol mozaïeken, fresco's, marmeren beelden en kabbelende fonteinen. Het lijkt op het eerste gezicht een wereld van luxe en ontspanning.

Toch is dat niet het hele verhaal. Want was het badhuis voor iedereen even aangenaam? Wie profiteerde van deze badcultuur – en voor wie was het juist minder prettig? En hoe verschilt het Romeinse badhuizen eigenlijk van wat wij tegenwoordig in de badkamer doen?

In de tentoonstelling Bene Lava ontdek je de wereld achter het marmer en het mozaïek. Met replica's, geluidsfragmenten, ooggetuigenverslagen en interactieve elementen ga je op zoek naar de echte betekenis van badcultuur. Was het vooral een bron van plezier en ontspanning, of toch eerder een plek van ongemak en ongelijkheid? Kom het zelf ontdekken – en trek je eigen conclusie.

JUBILEUMTENTOONSTELLING '100 EEUWEN VERHALEN ROND HET VUUR'

20-12-2024 t/m 04-05-2025

Burgemeester Liesbeth Spies heeft op 19 december j.l. de tentoonstelling 100 Eeuwen Verhalen rond het vuur geopend. Deze unieke expositie is een initiatief van Museumpark Archeon en samengesteld door conservator

Annenies Keur. De bezoekers worden meegenomen op een warme reis door mythen, tradities, religie en liefde. Het vuur staat centraal als bron van verbinding en inspiratie, met archeologische vondsten uit Alphen aan den Rijn en omgeving in indrukwekkende verhalen van Archeotolken.

De tentoonstelling is een project van Onder Ons, een unieke samenwerking met het Rijkmuseum van

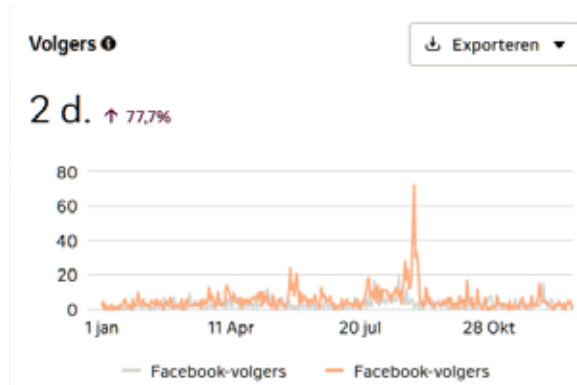

Oudheden en de VriendenLoterij. Het Onder Ons project maakt 10 tentoonstellingen in 10 verschillende musea op verschillende plaatsen in Nederland. De technische ondersteuning is van Echo, die zorgde voor de moderne interactieve elementen die de beleving compleet maken. Dankzij deze samenwerking komt het verleden op een innovatieve manier tot leven.

PRESENTATIE MARKETING & COMMUNICATIE

Weergaven, bezoeken en volgers Statistieken Facebook en Instagram account Museumpark Archeon over de periode 01-01-2025 t/m 31-12-2025.

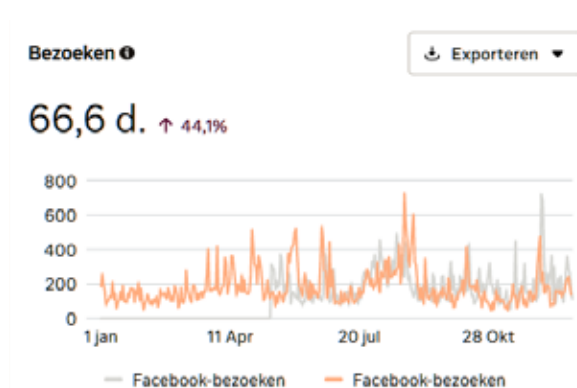
FACEBOOK-BEREIK

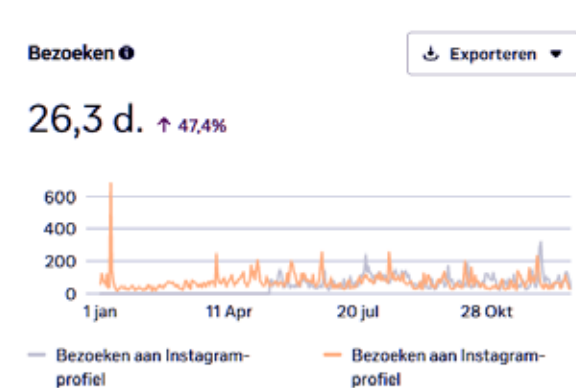
INSTAGRAM-BEREIK

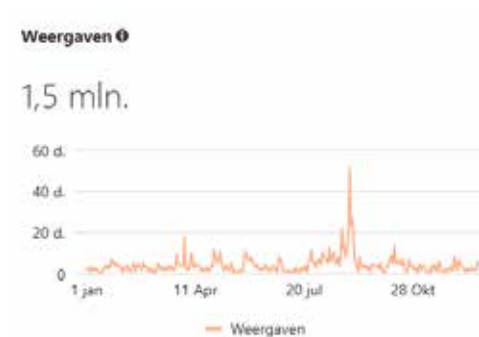
FACEBOOK-BEZOEKEN

INSTAGRAM-BEZOEKEN

FACEBOOK-WEERGAVEN

INSTAGRAM-WEERGAVEN

MEDIA-AANDACHT

JUBILEUMTENTONSTELLING ARCHEON IN LEIDSCH DAGBLAD

Op 27 februari 2025 stond in het Leidsch Dagblad een mooi artikel over de Jubileumexpositie die momenteel te zien is in Archeon. Het artikel – geschreven door Theo de With – bespreekt een samenwerking tussen het Rijksmuseum van Oudheden en Museumpark Archeon voor de tentoonstelling ‘100 Eeuwen Verhalen rond het Vuur’. Deze tentoonstelling is onderdeel van het project ‘Onder Ons’ en is te zien in Archeon van 20 december 2024 tot en met 4 mei 2025. De expositie richt zich op de vertelcultuur door de eeuwen heen, met archeologische vondsten en verhalen van jagers-verzamelaars, de eerste boeren, bronsgieters, ijzersmeden, Romeinen, Vikingen en vroege stedelingen. Het hele artikel lees je hier: [Leidsch Dagblad](#).

ARCHEON IN GROEI & BLOEI

07-03-2025

In de Groei & Bloei editie van maart staat onze eigen Karin Kok centraal.

Het tijdschrift Groei & Bloei heeft elke maand een andere gastcurator centraal staan. In de editie van maart is dat niemand minder dan onze eigen groenmanager, vrijwilliger Flora & Fauna werkgroep en Coordinator Groene cirkels bijenlandschap, Karin Kok!

'Brandnetel kun je voor

Elk nummer stelt een gastcurator een eigen tentoonstelling samen van planten die volgens hem of haar museale waarde hebben.
Aflevering 42: Karin Kok.

tekst NICOLIEN VAN DOORN
portretten SANDRA VERKIC
illustraties KAREN TERPSTRA

Toen Karin Kok hoorde dat in Alphen aan den Rijn het Museumpark Archeon zou worden aangelegd, wist ze meteen: dáár wil ik werken! "Zodra mijn kinderen de schoolleeftijd hadden bereikt heb ik me aangemeld voor administratief werk. Maar na een half jaar op kantoor wist ik dat ik veel liever in het park wilde werken." Dat was dertig jaar geleden. In die tijd heeft Karin zich opgewerkt tot groenmanager van de werkgroep Flora en Fauna. "De combinatie van natuur en historie, zoals je die bij Archeon hebt, is ideaal voor mij", zegt ze. "Als kind had ik al een tuin. Ik wilde archeologie of geschiedenis studeren, maar daar was geen werk in te vinden en dat is dus niet doorgegaan. Bij Archeon ben ik begonnen met rondleidingen en doe-routes voor scholen en familiegroepen. Eerst bij de Romeinse tijd, daarna bij de prehistorie en de middeleeuwen.

Maar dat doe ik nu niet meer. Ik werk met vrijwilligers en leid mensen op, want ik vind het belangrijk om kennis door te geven. Verder ben ik me gaan specialiseren in kruidenkennis en manden vlechten." Twee jaar geleden heeft Archeon een plan ontwikkeld voor een historisch verantwoord, duurzaam en educatief groenbeheer. Karin werd aangesteld als groenmanager en schreef het 'Masterplan 2023-2030 Natuurbeleid Museumpark Archeon'. "Ik heb de groene plekken in het park beschreven en aangegeven wat verbeterd kan worden. We hebben al het groen ingedeeld in locaties zoals tuinen, akkers en oevers. We leggen er biotopen aan voor bepaalde flora en fauna. Dan moet je denken aan een plek waar we bijvoorbeeld zaden van inheemse planten uit Zuid-Limburg inzaaien."

van alles gebruiken'

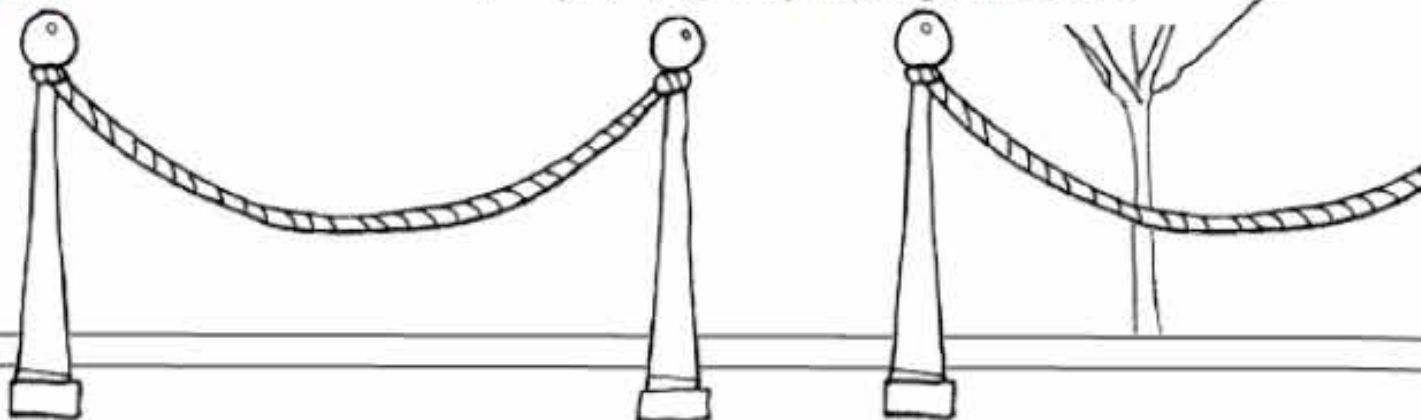
Het aanleggen van biotopen is belangrijk, zegt ze, omdat planten verdwijnen als ze op de verkeerde plaats staan. "Dat was bijvoorbeeld zo met de Romeinse tuin. Die lag te laag, waardoor hij te nat werd. Voor mediterrane planten is dat niet ideaal en daarom hebben we deze tuin opgehoogd." Het museumpark is niet alleen betrokken bij het wel en wee van planten. Ook de dieren, en dan met name insecten zoals bijen en vlinders, krijgen veel aandacht. Archeon is aangesloten bij Groene Cirkels Bijenlandschap, IVN Alphen en Stichting Ons Groene Hart. "We deden al veel voor bijen door stukken rommelig te laten en geen kunstmest en bestrijdingsmiddelen te gebruiken. Maar we willen nog meer verschillende bijen en vlinders aantrekken. Dat doen we door een bijenburcht te maken en waardplanten zoals de brandnetel te laten staan." Met zichtbare trots: "Afgelopen jaar heeft Archeon voor het eerst een bijenweekend georganiseerd. Dat deden we omdat het niet goed gaat met de wilde bij in Nederland."

Het Masterplan heeft ze 'breed' geschreven, zegt ze, omdat Archeon een nieuwe doelgroep wil aantrekken. "Tot nu toe kwamen de bezoekers voor de historie en natuurlijk ook voor een mooi groen park, maar we gaan meer nadruk leggen op de natuur door biodiverser te zijn en uit te stralen hoe je op een verantwoorde manier met de natuur omgaat. Iedere winter pakken we een stuk groen aan, in 2030 hopen we het af te hebben. Het is veel werk, zou je op willen schrijven dat ik nog vrijwilligers zoek voor het groen?"

MOERASSPIREA

'*Filipendula ulmaria* is een mooie oeverplant met crèmekleurige bloemen. Een goede waardplant, en bovendien geneeskrachtig: vroeger werden de bladeren en bloemen gedroogd, daar werd thee van getrokken die je dronk als je koorts had. De naam spirea is terug te vinden in het woord 'aspirine'; moerasspirea is een van de eerste planten waaruit acetylsalicylzuur gewonnen werd.' ▶

KONINGSKAARS

'*Verbascum thapsus* is een zandminnende duinplant die veel zon vraagt. Op hellingen doet-ie het heel goed, die zijn droger en armer. De gele bloemen vormen een dichte aar. De koningskaars is waardplant voor onder meer de kuifvlinder, salielichtmot, bessenwants, toortsparelmoervlinder en zwartpootmot. De plant is geneeskrachtig en van de bladeren werden vroeger toortsen en lampenpitten gemaakt.'

SALIE

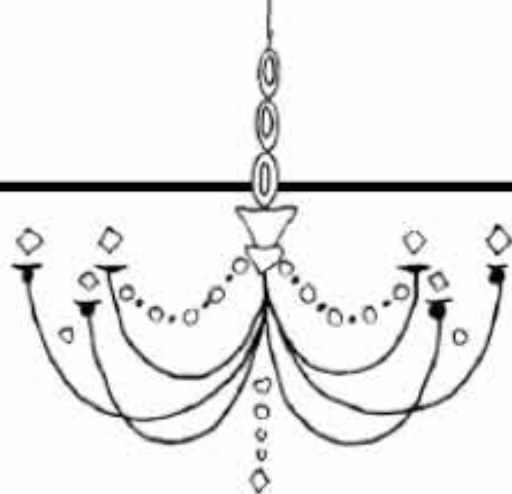
'*Salvia officinalis* is een geurende plant die bloeit met lange, paarse bloemaren. Het is een makkelijke plant. Waar salie staat, staat niks anders. Salie helpt bij ontstoken slijmvliezen.'

KATTENSTAART

'*Lythrum salicaria* is een oeverplant die uitbundig bloeit met paarse opstaande bloemaren. Het kattenstaartdikpootje verzamelt nectar en stuifmeel op deze planten en dit jaar hebben we dit bijtje hier voor het eerst aangetroffen. Kattenstaart is een hele goede waardplant. Met deze plant kun je bovendien manden vlechten. En hij is geneeskrachtig. Kortom, hij kan alles.'

'In de bitterwilg zitten allerlei kleurtjes'

BRANDNETEL

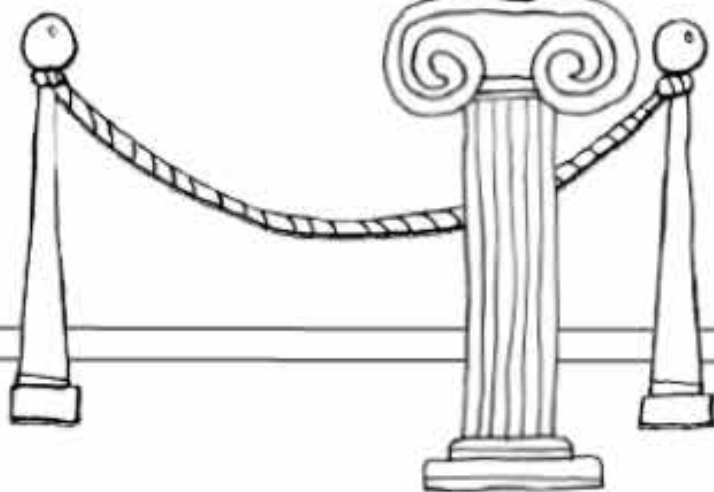
'De brandnetel (*Urtica*) kun je voor van alles gebruiken. Hij is heel geneeskrachtig, want hij brengt alles in het lichaam in balans. Verder is het een goede waardplant voor bijen en vlinders, een functionele plant voor het maken van kleding en hij is ook nog eens heel mooi! Hier hebben we brandnetels op plekken waar andere planten het niet goed doen. Rustige plekken, waar niet veel publiek komt.'

WILG

'De wilg (*Salix*) is een superwaardplant voor verschillende vlinders, zoals de rouwmantel en de kleine weerschijnvlinder. Wilgen groeien op grienden, maar die zijn er steeds minder in ons land en dat is zorgwekkend. We willen toch wilgentenen hebben. Vroeger had elke stad mandenvlechters. Voor de wilgen werden slechte gronden gebruikt, vooral in de Betuwe of langs de grote rivieren.

In het weekend ben ik mandenvlechter. Ik werk vooral met de kraakwilg (*S. fragilis*) en de bitterwilg (*S. purpurea*, foto). De kraakwilg is bruin, in de bitterwilg zitten allerlei kleurtjes waarmee je kleuren kunt vlechten. Het is leuk om erover te vertellen. Bijvoorbeeld dat in de bast aspirine zit. Ja, er zijn nog steeds planten waar je medicijnen mee kunt maken.' ♦

ARCHEOTOLK ELS STAAT DEZE WEEK IN HET AD MET EEN PRACHTIG INTERVIEW OVER HAAR MIDDELEEUWSE POPPENSPEL!

20-03-2025

Al een aantal jaar brengt Els middeleeuwse gezelligheid en maakt veel kinderen aan het lachen met haar zelfgebouwde poppenkast. In het artikel vertelt ze hoe ze dit ambacht in ere houdt en duikt in het verleden van Jan Klaassen, die echt heeft bestaan! Een mooie erkenning voor haar passie en vakmanschap. Mooi werk Els!

▲ Els van der Burg is poppenspeler en verhalenverteller in het Archeon. Zij speelt met Judocus (de middeleeuwse eis oopprokrijke Jan Klaassen) en het Paast (middeleeuwse kerst) schuren. © Marlies Wessels

Els creëert eigen middeleeuws poppenspel en speelt in Archeon: 'Jan Klaassen heeft echt bestaan'

POPPENSPELDAG Els van der Burg (69) uit Bodegraven vertelt als muzikant en acteur in Museumpark Archeon graag allerlei verhalen. De afgelopen vijf jaar gaf ze dat een extra dimensie met haar zelf gebouwde, middeleeuwse poppenkast.

Bert van den Hoogen 17-03-25, 20:00

NK EIEREN ZOEKEN OP ARCHEON

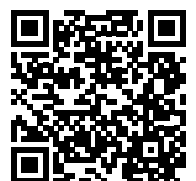
04-04-2025

Op donderdagavond 3 april werd na sluiting van het park één van de vier voorrondes van het Vriendenloterij NK Eierenzoeken gespeeld. Zo'n 30 fanatieke spelers renden de benen uit hun lijf om zich te kwalificeren voor één van de 10 finaleplekken op zaterdag 19 april op Paleis het Loo in Apeldoorn. Daar maakt één gelukkige paas-ei-zoeker kans op de hoofdprijs van €10.000 euro.

Er werd op Archeon twee voorrondes gespeeld van ieder vijf minuten, één ronde was in de middeleeuwen en één ronde was in de prehistorie. De 10 die na beide rondes te hebben gespeeld de meeste eieren bij elkaar had gezocht gingen door naar de finale.

Ook het AD was aanwezig een heeft een mooie reportage gemaakt, het artikel met video en foto's lees je hier: [NK eieren zoeken.](#)

SCHOTS WEEKEND IN TELEGRAAF

14-04-2025

Tijdens het Schots weekend op 12 en 13 april 2025 waande je je even in het Schotland van de 13e tot de 20e eeuw – en dat is ook De Telegraaf niet ontgaan. In een uitgebreid artikel werd aandacht besteed aan de indrukwekkende re-enactments die dit weekend plaatsvonden in Museumpark Archeon.

Bezoekers maakten kennis met onder andere Clan MacBran, een enthousiaste geschiedenisvereniging die de tijd van de Jacobieten tot leven bracht. Van zwaardgevechten tot indrukwekkende kostuums en historische uitleg: het publiek werd getraakteerd op een levendige en leerzame ervaring. Ook Gordons Living History en War Department waren aanwezig en lieten zien hoe het Schotse regiment en Britse parachutisten eruitzagen en functioneerden.

Naast spectaculaire veldslagen en wapendemonstraties was er volop ruimte voor uitleg en interactie. Van hoe

je een kilt aantrekt tot het aansteken van vuur met een vuurslag – geschiedenis kwam tot leven, precies zoals Archeon dat graag doet.

Het artikel in De Telegraaf benadrukt de waarde van dit soort weekenden: niet alleen een spannend schouwspel, maar ook een waardevolle geschiedenisles voor jong en oud.

Artikel geschreven door Eveline Bijlsma, foto's van Thijs Rooiman

'Soort live geschiedenisles'

ALPHEN AAN DEN RIJN
 • Chaaarge!" roepen Michael, Andrew en William McBran. Met hun zwaarden – aan beide zijden geslepen, zo kunnen er meer koppen rollen – rennen ze naar voren op het toernooiveld in het museumpark Archeon. Als het goed is, is de vijand dan allang op de vlucht geslagen, omdat een van de drie onheilspellend met zijn zwaard op zijn schild heeft geslagen.

'Echte' Schotten dragen een kilt.

Knokken in het Archeon. „Deze zwaarden zijn natuurlijk niet geslepen.”

DE VIKINGEN KOMEN!

20-08-2025

Imposante figuren nemen Archeon over door Eline Verburg

ALPHEN A/D RIJN - Museumpark Archeon is deze week veroverd door Vikingen. Geen wrede, meedogenloze plunderslaars gelukkig, maar wel imposante figuren die zo uit de vroege middeleeuwen zijn komen lopen. Vanuit heel Europa hebben zogeheten re-enactors hun tenten opgeslagen in Alphen a/d Rijn voor het Vikingfestival dat tot en met zondag duurt. „We vormen inmiddels ook echt een sociale gemeenschap”, zegt de bebaarde krijger Martin Kreekel.

BOOMSTAMKANO DREUMEL NAAR MUSEUMPARK ARCHEON

13-06-2025

De boomstamboot is het topstuk van de 300.000 archeologische vondsten uit het herinrichtingsproject Over De Maas. De zeldzame rivierboot werd in 2017 ontdekt door lokale archeologen in Dreumel, een dorp tussen Maas en Waal. Niet eerder werd er zo'n grote, intacte boomstamboot in Nederland ontdekt.

Na 1700 jaar vertrekt Romeinse rivierboot uit Maas en Waal. Op 20 juni vertrekt de kano naar Museumpark Archeon in Alphen aan den Rijn. Hier gaan archeologen na hoe oud de boot precies is en waarvoor hij gebruikt werd. Ook wordt de boot geconserveerd, om hem daarna terug in de regio aan het publiek te laten zien.

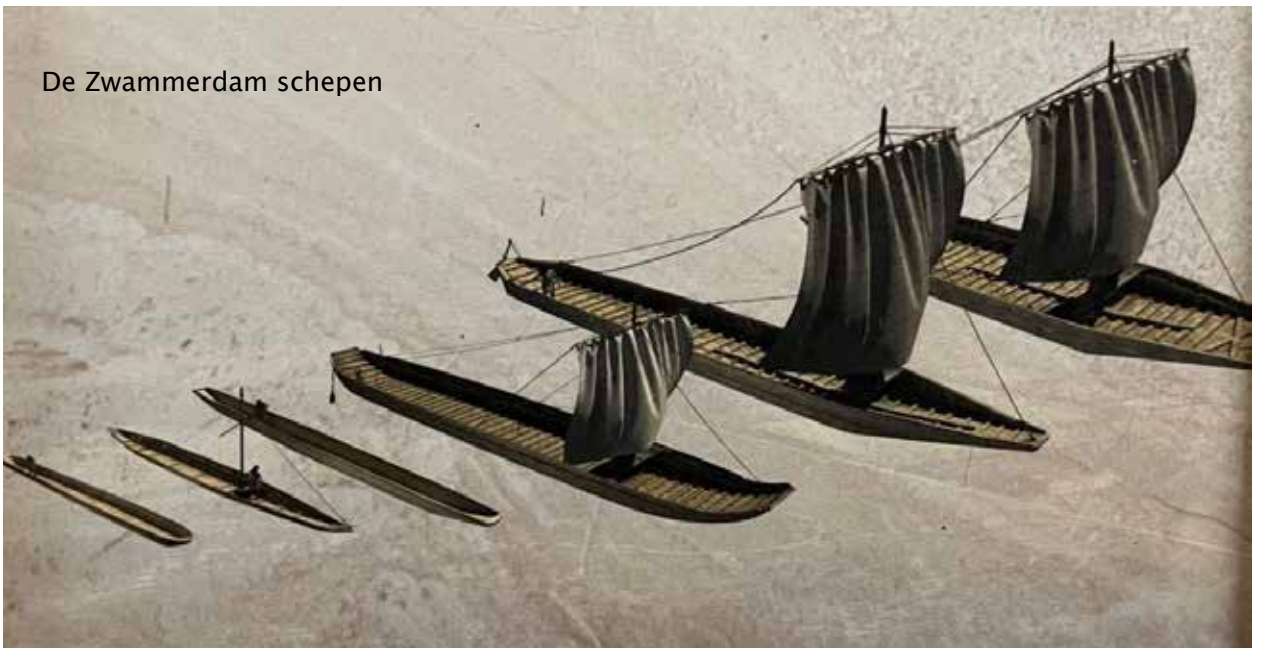
De collectie is ingedeeld in een drietal kerncollecties, en wordt aangevuld met een serie 'dynamische reconstructies' van bijv. kleding of gebruiksvoorwerpen. Deze dynamische reconstructies zijn, juist vanwege hun dynamische aard, niet opgenomen in het collectieregister. Deze kerncollecties zijn als volgt gedefinieerd:

De kerncollectie archeologische voorwerpen; deze kerncollectie is opgebouwd uit authentieke vondsten afkomstig uit het Provinciaal Archeologisch Depot Zuid-Holland, aangevuld met objecten uit het depot van het Rijksmuseum van Oudheden en het Bureau Oudheidkundig Onderzoek van de gemeente Rotterdam (BOOR). Deze kerncollectie, zoals te zien in het Archeologiehuis Zuid-Holland, bestaat enerzijds uit bruiklenen, en anderzijds uit een tentoonstelling in bezit van en opgesteld door het Provinciaal Archeologisch Depot in samenwerking met het Erfgoedhuis Zuid-Holland.

De kerncollectie reconstructies; deze omvat statische, lastig verplaatsbare, relatief onvervangbare, duurzame authentieke reconstructies, gebaseerd op Nederlands bronmateriaal, passend binnen de chronologische en thematische context zoals afgebeeld in Museumpark Archeon, welke door hun natuur, toepassing, schaal en uniekheid behoren tot de permanente basistoonstelling. Deze objecten zijn vanaf de start van Museumpark Archeon verzameld, aangevuld en opgebouwd.

De kerncollectie documenten; deze collectie omvat brongegevens voor de reconstructies, zoals eigen bouwtekeningen, blauwdrukken, schetsen en verbouwings- en restauratieverslagen. Deze worden deels opgeslagen in archiefkasten en deels digitaal. Eventueel zijn originele bouwkundige brontekeningen ook te vinden bij de architectenbureaus. Museumpark Archeon heeft kopieën van de gebruikte archeologische rapporten. Originelen zijn te vinden bij de opgravende bevoegdheid.

De Zwammerdam schepen

COLLECTIEVERLOOP

RESTAURATIE

▪ Restauratie Trechterbekerboerderij

In de prehistorie is Leo Wolterbeek jaarlijks in november t/m maart weer druk op alle locaties om de daken, hutten en groen te onderhouden. In 2025 is de hut in de Trechterbeker cultuur geheel opnieuw opgebouwd.

De reconstructie van het Trechterbekerhuis, oorspronkelijk gebouwd in 1993 en in 1996/1997 verplaatst naar de huidige locatie, was na ruim dertig jaar dringend aan vervanging toe.

Wederom is deze reconstructie gebaseerd op Flögeln 2.

Sloop van de oude

Bouw van de nieuwe

Helemaal af

Restauratie Romeinse brug

In 2025 is de Romeinse brug aan de achterkant van het park gerenoveerd. Deze iconische brug, dat vroeger toegang bood tot het Romeinse deel van het park, is verstevigd en

zoveel mogelijk teruggebracht in authentieke stijl. De brug heeft een nieuwe bestemming als kunstobject in de wijk Kerk en Zanen.

Deze brug speelde jarenlang een belangrijke rol binnen Archeon, waar bezoekers overheen liepen om het Romeinse Rijk binnen te stappen, en heeft daarom een bijzondere historische waarde. De brug is een replica van de Römerbrücke, een Romeinse brug uit 17 v. Chr. over de Moezel in de Duitse stad Trier. In samenwerking met de gemeente Alphen aan den Rijn is de brug zorgvuldig gerestaureerd. Dankzij deze renovatie blijft de authentieke uitstraling behouden en krijgt de brug een nieuwe functie als cultureel herkenningspunt binnen de wijk.

▲ De brug dient nu als kunstobject in de wijk Kerk en Zanen. © Museumpark Archeon

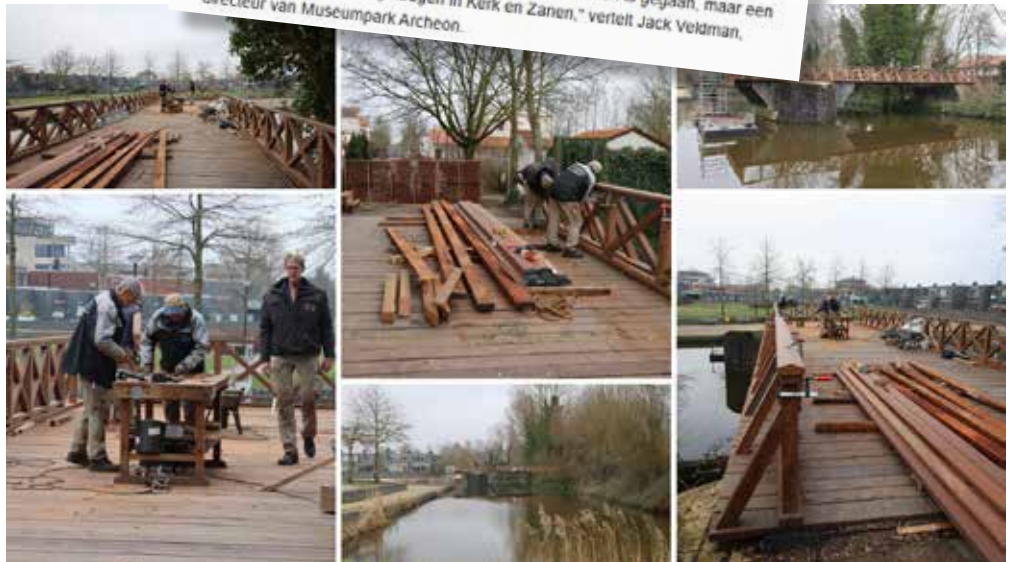
Romeinse brug uit Museumpark Archeon krijgt nieuwe bestemming

De Romeinse brug uit Museumpark Archeon in Alphen aan den Rijn is onlangs gerenoveerd. Nu heeft een nieuwe bestemming gekregen als kunstobject in de wijk Kerk en Zanen.

Regioeditie
28 februari 2025, 10:43

De brug had jarenlang een belangrijke rol als toegangspoor tot het Romeinse rijk binnen het park. De brug is een replica van een Romeinse brug uit 17 voor Christus in de Duitse stad Trier. Na overleg met de gemeente Alphen aan den Rijn is de brug zorgvuldig hersteld.

De brug behoudt zijn uitstraling en dient nu als cultureel herkenningspunt in de wijk. „Wij zijn trots dat deze bijzondere brug niet verloren is gegaan, maar een nieuwe betekenis heeft gekregen in Kerk en Zanen.“ vertelt Jack Veldman, directeur van Museumpark Archeon.

▪ Restauratie Romeinse boomstamkano 'Dreumel'

Bij het Gelderse Dreumel is een Romeinse Boomstamkano gevonden. Deze kano is maandag 23 juni naar Museumpark Archeon verhuist. Hier wordt de boot geconserveerd, onderzocht en klaargemaakt om tentoongesteld te worden in de originele vindplaats.

Ontvangst door burgemeester Rehwinkel

Maandag 23 juni werd de boomstamkano bij Museumpark Archeon 'afgeleverd'. Met een hijskraan werd de boot die in een grote bak zit vervoerd. Deze stalen bak met water is in Werf 4 geplaatst in de Restauratiewerf. De kano wordt hier in een tank geconserveerd. De boot is nu tijdelijk overgedragen aan Museumpark Archeon en Vestigia Archeologie & Cultuurhistorie.

Bij de officiële overdracht waren onder meer ook vertegenwoordigers van provincie Zuid-Holland en de Archeologische Werkgroep Over de Maas

aanwezig en de Alphense burgemeester Peter Rehwinkel.

Provincie Gelderland is eigenaar van de boomstamkano en heeft Archeon en Vestigia opdracht gegeven om de boot te onderzoeken en te conserveren. Een van de onderzoeken is een dendrochronologisch onderzoek, waarmee hout heel precies kan worden gedateerd. Als alles klaar is, dat is naar verwachting in 2028, gaat de boot terug naar Gelderland om tentoongesteld te worden.

REGISTRATIE

KERNCOLLECTIE ARCHEOLOGISCHE VOORWERPEN

Alle objecten aanwezig in de deelcollectie op de begane grond zijn volledig ingevoerd in de database (Adlib Museum Basis 4.2). De bruiklenen zijn aangevuld en grotendeels van standplaats voorzien. Het gaat hier om 231 objecten, waarvan 11 bruiklenen verdeeld staan over twee vitrines en nog van specifieke standplaats moeten worden voorzien. Het Erfgoedhuis Zuid-Holland heeft het standplaatsregister van de bovenverdieping aangepast.

KERNCOLLECTIE RECONSTRUCTIES

Het standplaatsregister voor alle objecten uit de kerncollectie reconstructies is compleet en actueel. Alle objecten uit de kerncollectie zijn volledig geregistreerd. Per deelcollectie zijn zij verzameld en gesorteerd op standplaats.

KERNCOLLECTIE DOCUMENTEN

De kerncollectie documenten is volledig gewaardeerd en gesorteerd. Er is een systeem opgezet voor de registratie van de documenten met een waardering van 5 of 6 (zie hieronder wat deze klassen inhouden).

5. Readers & contextuele informatie: Alle readers, artikelen, omschrijvingen, tekeningen e.d. die behouden moeten worden.

6. Collectie-informatie en bronmateriaal; Alle tekeningen, rapporten, artikelen en documenten die direct horen bij een object uit de kerncollectie.

ONDERZOEK EN PUBLICATIE

Er wordt door medewerkers en vrijwilligers binnen Archeon constant nieuw onderzoek verricht naar relevante onderwerpen, bijvoorbeeld om nieuwe kleding te produceren, of om andere replica's te maken. Centraal hierin staan de productiemethoden,

maar vooral ook het gebruik van de objecten. Naast dit (zelfstandig) onderzoek van de medewerkers is er ook een aantal projecten, waarbinnen aanvullend onderzoek is verricht:

- Onderzoek voor de tentoonstelling 'There is no Planet B'.
- Onderzoek voor de tentoonstelling en aanleg/bouw van de 'Via Albaniana'.
- Onderzoek naar de vensters van de CANON van Nederland.
- Onderzoek t.b.v. de reconstructie van de Zwammerdamschepen in de restauratiewerf.

PROJECTEN

De Stichting Museumpark Archeon is in 2025 betrokken geweest bij meerdere projecten. De doelstelling is om jaarlijks minstens één erfgoedproject te starten. Hieronder volgt een kort overzicht van deze projecten:

- Erfgoedlijnen (Provincie Zuid-Holland)
 - Restauratie maritieme erfgoedcollectie van de Zwammerdamschepen i.s.m. Hazenberg Archeologie. Dit project is mede mogelijk gemaakt door het Mondriaanfonds Vriendenloterij, Nico Nap Foundation, Het Cultuurfonds, De Provincie Zuid-Holland, Ministerie van OC&W, de gemeente Alphen aan den Rijn, VSB Fonds en Fonds Alphen.
- Uitbreiding
 - Het nieuwe Romeinse scheepvaartmuseum zal volledig klimaatneutraal worden gebouwd. Er komen zonnepanelen, waterloze urinoirs, warmtepompen met bodemwisselaars en lage temperatuursystemen. Bij de bouw zal hergebruik van materialen en inzet van groene grondstoffen als hout, in de praktijk worden gebracht.
- Overige projecten
 - Bijenproject; deelname aan de Groene Cirkel. De wilde bijen populatie in Archeon is met 40 soorten wilde bijen uniek voor de regio. De fauna van Archeon, samen de rieten daken en de lemen wanden van vele van zijn gebouwen, vormen een goede omgeving voor de bijen.

- Trees For All; een CO₂ compensatie-programma waarbij een deel van de opbrengst van een parkeerticket wordt afgedragen naar de Stichting Trees For All. Met de opbrengst worden er CO₂ compensatie projecten uitgevoerd zoals een bos in Bolivia.
- Bridging the North Sea; een internationale samenwerking van landen rondom de Noordzee en Archeon verzorgt de Romeinse scheepvaart tijdens het Lichtfestival gedurende de wintermaanden. Mede mogelijk gemaakt door de Provincie Zuid-Holland.

- Versterking van de Limes presentaties; Van de replica Zwammerdam 9, die achter in het park ligt, komt een nieuwe reconstructie. Dit project is mede mogelijk gemaakt door de Provincie Zuid-Holland.

Er is voortgebouwd op de ontwikkeling van de bedrijfsvoering. De voorlichtingsstructuur voor nieuwe en bestaande medewerkers is geanalyseerd en aangevuld met een digitale omgeving, waarop relevante documenten te vinden zijn.

4 PARTIJEN OVERLEG

In augustus 2022 is een Intentieverklaring ondertekend door de Provincie Zuid-Holland, Gemeente Alphen aan den Rijn, Ministerie van OC&W en Stichting Museumpark Archeon. Afgelopen jaar is gewerkt aan een bidbook dat begin maart 2026 overhandigd zal worden door de gedeputeerde van de provincie Zuid-Holland, de heer Meindert Stolk en de wethouder van de Gemeente Alphen aan den Rijn, Judith Bokhove, aan de vertegenwoordiger van de minister van OC&W. De start van de financieringscampagne staat hierin beschreven om te komen tot een Archeon Romeinse Scheepswerf.

OR

Geregeld heeft de directie van Archeon overlegd over voorwaarden, salarisschalen, wensen, personeelszaken en andere punten van aandacht. De OR bestaat uit Voorzitter Isabelle Cordon, Roelof Knijpstra, Miranda van Driel, Nanda de Jonge en Olaf de Gelder.

ALGEMENE VERORDENING GEGEVENS- BESCHERMING (AVG)

In 2016 is de Europese Algemene Verordening Gegevensbescherming (AVG aangenomen, die in mei 2018 van kracht is geworden. Hier is blijvende aandacht voor.

MEDEWERKERS

De Archeotolken en horecamedewerkers hebben dienstverbanden die gericht zijn op het seizoen wat loopt van april tot en met oktober. Aan het begin van het seizoen in 2025 er 196 medewerkers, wat gelijk staat aan 95 FTE's. In de maanden december tot en met maart is Archeon open in de weekenden plus de kerstvakantie en de krokusvakantie. Voor gezelschappen is Archeon het gehele jaar geopend.

Aantallen per 31/12	2024	2025
FTE in verslagjaar	86	91
Fulltime (38+ uur)	13	21
Parttime (-38 uur)	172	174
Vast contract	36	46
Tijdelijk contract	149	158
Mannen	73	82
Vrouwen	112	114
Totaal	185	196
-20 jaar	73	75
20 - 29 jaar	48	52
30 - 39 jaar	21	22
40 - 49 jaar	11	10
50 - 59 jaar	17	18
60+ jaar	15	19

Archeon is en blijft beïnvloed door het seizoen zomer/winter. Een deel van de medewerkers trekken door het afronden van hun studie of door het werken bij een andere werkgever in de winter periode om ook vaak in de zomer weer terug te keren.

60% van de medewerkers is vrouw en ook in hogere posities zijn er meer vrouwelijke collega's.

VRIJWILLIGERS

Het grootste gedeelte van de vrijwilligers zijn leden van de Vereniging Vrienden van Archeon (VVVA). Onder begeleiding van de Commissie Vrijwilligers werken zij op verschillende locaties:

Schutterij - Minderbroeders - Groengroep - Museumgidsen - Bouwgroep - Technische groep - Atelier - Middeleeuwen - Romeinse tijd - Prehistorie - Bijengroep - Zwammerdamschepen.

Ook zijn er binnen de VVVA diverse vrijwilligers actief in besturen en commissies (achter de schermen):

Bestuur–Ledenadministratie–Vrijwilligersadministratie – Activiteiten – PR en Ledenwerving – Vrijwilligers – Bijenlandschap – Communicatie – Redactie Nova.

Aan het begin van 2025 stonden 107 vrijwilligers ingeschreven bij de Vereniging Vrienden van Archeon, dat gelijk staat aan 7,8 FTE'S. Aan het eind van 2025 stonden er 114 vrijwilligers ingeschreven bij de Vereniging Vrienden van Archeon, dat gelijk staat aan 8 FTE'S.

Zowel op 1 januari als op 31 december 2025 is het aantal VVvA commissieleden 12. Er zijn commissieleden vertrokken of ziek (langdurig) maar deze functies zijn gedurende het jaar ook weer vervuld.

In 2025 hebben 11 vrijwilligers aangegeven te stoppen bij VVvA. Een aantal (19) vrijwilligers zijn in 2025 niet actief geweest en daarom uitgeschreven uit de VVvA administratie. De leeftijd van de vrijwilligers zijn 71 personen 60+ en 6 personen zelfs 80+.

Het bestuur van de VVVA bestaat uit 5 personen.

Werving van nieuwe vrienden en vrijwilligers wordt in 2026 voortgezet.

Aantallen per 31/12	2024	2025
fte in verslagjaar	7,20	6,85
Mannen	64	69
Vrouwen	34	38
Totaal	98	107
-20 jaar	2	2
20 - 29 jaar	5	2
30 - 39 jaar	6	4
40 - 49 jaar	3	3
50 - 59 jaar	4	4
60+ jaar	49	23
Nieuw	33	22
Vertrokken	32	30

Voor de meeste vrijwilligers is het hebben van leuke contacten met andere vrijwilligers, de belangrijkste reden om vrijwilliger te worden. Elkaar helpen en begeleiden geeft zekerheid en versterkt de onderlinge band. Vrijwilligers moeten kunnen uitgroeien tot waardevolle vrienden voor Museumpark Archeon. Voor een aantal geldt ook dat zij hun ambacht (hobby) in praktijk kunnen brengen.

INCLUSIE EN GENDERGELIJKHEID

In Museumpark Archeon is iedereen welkom. Wij streven naar een werkomgeving waar iedereen gelijke kansen krijgt en zich gewaardeerd voelt. Museumpark Archeon zet zich in voor een inclusieve omgeving waar iedereen mag zijn zoals je bent. Wij omarmen bezoekers, medewerkers, en historische bewoners van alle achtergronden, culturen, leeftijden en identiteiten.

Voor onze medewerkers:

Kom zoals je bent want in Archeon heeft iedereen de ruimte om zichzelf te zijn. Wij zetten ons in voor eerlijke werving en selectie, gelijke ontwikkelingsmogelijkheden, een veilig werkomgeving en een evenwichtige vertegenwoordiging binnen onze organisatie. Onze verscheidenheid, achtergronden en perspectieven vormt de kern en kracht binnen ons team. Wij verwelkomen iedereen die zich kan vinden in onze missie om samen de geschiedenis levendig en op een inclusieve manier tot leven te brengen.

Voor onze bezoekers:

Kom zoals je bent, want in Archeon is iedereen welkom. Wij vinden het belangrijk dat iedere bezoeker zich gezien, gerespecteerd en thuis voelt. Wij geloven dat geschiedenis van ons allemaal is. Daarom creëren wij een gastvrije omgeving waar iedereen zich veilig, gerespecteerd en gewaardeerd voelt met ruimte voor verschillende achtergronden, ervaringen en perspectieven brengen we samen het verleden tot leven.

VERENIGING VVVA

De Vereniging Vrienden van Archeon heeft als kerntaak het werven, begeleiden van alle vrijwilligers in het park en de vereniging en verzorgt daarnaast de uitbetalingen van de Vrijwilligersvergoedingen. Het begeleiden gebeurt door de coördinatoren hoofden van dienst.

Daarnaast organiseert zij jaarlijks vele lezingen in het Archeologiehuis of het park, excursies en een buitenlandse reis. Dat alles in het teken van archeologie en geschiedenis.

VEILIGHEID

Jaarlijks vinden de BHV en EHBO herhalingen plaats en worden nieuwe medewerkers opgeleid. Ook wordt een speciale brandtraining gehouden zodat de medewerkers en vrijwilligers weten hoe men veilig kan werken en in noodgevallen actie kunnen ondernemen en veilig kunnen werken.

Op het gebied van veiligheid, welzijn en hygiëne is het van groot belang dat iedere werknemer weet welke voorzorgsmaatregelen er getroffen moeten worden als er met scherpe voorwerpen, open vuur, gevaarlijke stoffen, horeca-producten, machines etc. wordt omgegaan. Op kantoor ligt een risico-inventarisatieplan ter inzage en medewerkers mogen Arbo gerelateerde cursussen volgen in opdracht van de werkgever.

De werkgever verzorgt jaarlijks een bijeenkomst waarbij veiligheid wordt gesproken. Van de werknemer wordt tijdens deze bijeenkomsten een actieve participatie verwacht. Tevens zal jaarlijks het Veiligheidsplan/calamiteitenplan worden herzien en een groep hulpverleners worden opgeleid.

De werkgever is verplicht om de noodzakelijk PBM's (Persoonlijke Beschermings Middelen) te verstrekken en hierover voorlichting en instructie te geven. De werknemers zijn verantwoordelijk voor het dragen en goed onderhouden van de PBM's, zoals gehoorbeschermers, speciale brillen ter bescherming van ogen enz. PPM's die aan vervanging toe zijn, kunnen bij de leidinggevende ter vervanging worden aangeboden.

Gevaren voor gezondheid of veiligheid moeten zo spoedig mogelijk worden gemeld bij de directe

leidinggevende. Gevaarlijke situaties dienen op een duidelijke wijze gemarkeerd en/of afgezet te worden. Onveilige handelingen dienen zo spoedig mogelijk gestopt te worden.

Orde en netheid zijn een belangrijk aspect van veilig werken. De werkplek dient opgeruimd en overzichtelijk te worden gehouden. Iedere keer bij het verlaten van de werkplek wordt het materiaal dusdanig opgeborgen dat deze niet door anderen gebruikt of in werking gesteld kan worden. Dit geldt ook als het materiaal van derden is, zoals de speciale groepen die bij Archeon verblijven. Zorg ervoor dat ook zij geen materiaal laten rondslingeren.

PROCEDURE BIJ: ONGEVAL, EHBO, BRAND

Zie voor de meest recente protocollen het "Veiligheidsplan" van Archeon. Dit handboek voor BHV en calamiteiten wordt periodiek herzien en ligt ter inzage in elke AT-ruimte evenals op kantoor, de herberg en het klooster en staat digitaal op Intranet. In de wintermaanden is er ook een exemplaar in de Ijsbaan. Hierin staan ook de meldprocedures omschreven. In elke AT is er bij de telefoon tevens een calamiteitenwijzer aanwezig."

Ook het document over open vuur aangepast zodat je altijd werkt met droog hout. "Het gebruik van open vuur is mogelijk. Gebruik hiervoor het z.g. droge stookhout. Hout waar de houtsappen uit zijn verdwenen. Laat het vuur goed branden. Z.g. smeulend vuur is niet aan te bevelen, bij meer vlammen is er een hogere verbrandingstemperatuur en verbanden de stoffen beter. Bovendien ontstaat er dan een goede trek in de schoorsteen wat een goede afvoer dan de vuurresten waarborgt. Kijk ook naar openstaande deuren die de afvoer via de schoorsteen kan beïnvloeden. Bij storm, verkeerde wind, kortom geen fijne omstandigheden om te stoken, laat dan het vuur uit.

In de herberg, klooster en drie middeleeuwse overnachtingshuizen zijn brandmeldinstallaties. Indien daar brand uitbreekt is moet er naast deze melding nog volgens protocol het interne noodnummer gebeld worden. Bij aanvang van de werkzaamheden dient gecontroleerd te worden op de aanwezigheid en zekering van de blusmiddelen." Kan de werknemer niet tegen de rook dan blijft het vuur uit.

Voor in het klooster hebben wij een nieuwe AED aangeschaft, dus in totaal zijn er nu drie AED's

aanwezig op Archeon. De AED bij de entree is een openbare AED en kan met het landelijke nummer worden geopend.

Jaarlijks wordt de Herberg gecertificeerd zodat de Herberg ook veilig is voor de bezoekers en voor de slaapverblijven in de Cubicula, Triclinium en de Bacchizaal.

AFHANDELING KLACHTEN

Stichting Museumpark Archeon heeft een afdeling voor zorgvuldige behandeling van klachten. De klachten worden met het management besproken om herhaling van problemen te voorkomen, en er worden aanpassingen/reparaties gemaakt waar nodig.

ARCHEON EN DUURZAAMHEID

Museumpark Archeon heeft duurzaamheid in haar DNA. De flora en fauna van het park is de afgelopen 30 jaar gegroeid tot een mooi gebied met een enorme diversiteit. Aandacht voor duurzaamheid is een constante factor binnen de organisatie. Er is een beleidsnota in de maak voor circulariteit van Archeon.

Duurzame keuzes die Museumpark Archeon maakt:

- Geen kunstmatige bemesting in ons park van bloemen, bomen en planten. We gebruiken de speciale kobeyasi bemestingsmethode. Alle bomen en planten zijn historisch verantwoord.
- Regen- en slootwater voor de besproeiing van onze gewassen en gras.
- Binnen in de middeleeuwse huizen maken wij gebruik van puur biologische verf, gemaakt van natuurlijke pigmenten en botjes of gebruik makend van eieren van onze eigen kippen.
- Earth water sponsoring met waterpompen voor Malawi.
- Koffie van 100% Arabica melange, Café Intención, op basis van biologisch geteelde en fair verhandelde koffie van hoog plantages. Een bijdrage aan betere leef- en werkomstandigheden van kleine boeren met het Fairtrade logo.
- Thee van Earthwater wordt besteld en is bio en Fairtrade.
- Biologisch vruchtensap van Schulp. Biologisch fruit krijgt de tijd om te groeien, hierdoor is het fruit makkelijker te verwerken tot sap.
- Bier kopen wij bij Brouwerij de Leckere: Bewust lekker anders, 100% biologisch. Speciaal voor Archeon brouwen zij het drie knopen bier. De naam van dit bier verwijst naar de 3 knopen in het koord van de Minderbroeders: gehoorzaamheid, armoede en zuiverheid. Gemaakt met eenvoudige ingrediënten, gebrouwen naar een recept van de Minderbroeders, in de geest van Sint Franciscus van Assisi. Alleen verkrijgbaar bij Archeon.
- Deelnemer aan het project Groene Cirkel; het bijenproject waarbij getracht wordt om de bijenpopulatie te vermeerderen.
- Archeon heeft een CO₂ compensatie per geparkeerde auto van 0,40 die door Trees for all wordt besteed voor bomen in Bolivia.
- Het in 2019 gerealiseerde parkeerterrein, is overdekt met 1480 zonnepanelen.
- Archeon was de eerste horecagelegenheid in Alphen aan den Rijn aangesloten bij Too Good To Go. Juist tijdens de pandemie met de steeds nieuwe ontwikkelingen en maatregelen is er veel voedselverspilling tegengegaan. Bij de sluiting van de horeca door coronamaatregelen werden overgebleven producten tegen gereduceerde producten alsnog verkocht en afgehaald. Archeon heeft dit jaar een Too Good To Go mijlpijl bereikt door 500+ maaltijden te redden.
- Maatschappelijke betrokkenheid van de samenwerking met Ipse de Bruggen en de Zwammerdamschepen.
- Bedrijfskleding van de horeca wordt uitsluitend besteld bij leverancier voorzien van Eco label: Quality and Value the Ethical Way.
- In onze horeca zoveel mogelijk gebruik makend van regionale en biologische producten, zoals: Bier van de Leckere uit Utrecht en meel van molenaar Nieuw Leven uit Hazerswoude.

BIODIVERSITEIT, DUURZAAMHEID EN CIRCULARITEIT IN MUSEUMPARK ARCHEON

Archeon vertelt en toont het verhaal van de geschiedenis van vóór de industriële revolutie toen de schaal van productie van goederen en diensten kleiner en overzichtelijker was. Wij zijn trots om dat te tonen aan de vele bezoekers die ons park jaarlijks bezoeken. We laten met voorbeelden uit de geschiedenis zien dat respectvol en duurzaam omgaan met onze omgeving, ook dicht bij jezelf, bijvoorbeeld in je eigen tuin, kan liggen.

Onze bestuivende insecten

Onze samenwerking met Bijenlandschap Groene Cirkels heeft vanaf 2016 het besef gegeven dat onze kleine landschappen met lemen wanden rieten daken en open kleinschalige gebiedjes de manier is om de bestuivende insecten zoals bijen, zweefvliegen en vlinders een goed nest en voedselgelegenheid te bieden. Het voor Zuid-Holland unieke soortenaantal (wetenschappelijke telling in 2021 / 2022) van deze insecten in ons 7 ha grote museumpark geeft dit weer.

CO₂ TREES FOR ALL

Voor ieder verkocht parkeerticket wordt een deel (€0,40) van de opbrengst gebruikt om de CO₂ uitstoot te compenseren. Met deze bijdrage is de reis naar Archeon CO₂ neutraal. Met deze donatie dragen Archeon en alle bezoekers die van een auto gebruik maken voor hun bezoek aan Archeon bij aan bos via Trees For All. In het bijzonder het bosproject in Bolivia, dat project is Gold Standard gecertificeerd voor CO₂ compensatie.

Bijlage I Certificaat van de Green Key.

ZONNEPANELEN

In 2025 kon 361.477 kWh worden opgewekt door middel van de zonnepanelen op de parkeerplaats van Museumpark Archeon. Maximaal kunnen er 385.000 per jaar worden opgewekt.

Tabel:

2020	254.120 kWh
2021	339.459 kWh
2022	348.650 kWh
2023	328.280 kWh
2024	331.560 kWh
2025	361.477 kWh

V. GOVERNANCE

BESTURINGSMODEL

In 2015 is de Stichting Romeins Museum Alphen aan den Rijn omgevormd tot de Stichting Museumpark Archeon. In dat jaar heeft de Stichting Museumpark Archeon de museale taken voor het geheel voor haar rekening genomen. In het organisatiemodel neemt de VOF Archeon Novum (vertegenwoordigd door de directeur) de uitvoerende taken voor zijn/haar rekening.

Er is in 2015 een concept bestuursreglement opgesteld, waarin de taken, plichten en rechten van het bestuur omschreven staan, evenals een profielschets van eventuele nieuwe bestuursleden. Dit is in 2016 aanvaard door de bestuursleden en in werking getreden. Vanaf 2017 is het bestuur gaan werken volgens deze richtlijnen.

Het bestuur bestaat t/m 1 mei uit: Monique Veldman (secretaris), Jan Jeehe (penningmeester). De Voorzitter Robert Blom is in september 2024 overleden.

Vanaf 1 mei bestaat het bestuur uit: Monique Veldman (Secretaris), Bert van 't Veer (penningmeester) en Ferry Marcellis (voorzitter)

De Governance Code Cultuur 2019 is door het bestuur uiteraard omarmd. "Waarde scheppen voor en in de samenleving" is het thema dat wij van harte uitdragen met onze werkzaamheden en verantwoording.

CODES

De Stichting Museumpark Archeon onderschrijft de Governance Code Cultuur ("Code") en past haar principes toe. De toepassing van deze principes sluit goed aan bij de doelstelling en de aard van Museumpark Archeon. De Stichting is van mening dat bij de uitvoering van haar doelstelling op transparante en integere wijze gewerkt wordt, en dat er een goede verdeling van verantwoordelijkheden en bevoegdheden is tussen het bestuur en de directie.

Het toepassen van de Fair Practice Code wordt door het Ministerie van OCW in de periode 2021–2024 als subsidievoorwaarde opgenomen. Museumpark Archeon heeft een reflectie op deze code geschreven. Veel aspecten uit deze code past Archeon reeds toe. Een enkele aanbeveling is niet relevant. Aandachtspunten in de komende jaren zijn duurzaamheid, inclusie en werkbelasting.

Culturele Diversiteit

Archeon heeft de overtuiging dat betrouwbare en regelmatige overdracht van kennis en uitwisseling over de geschiedenis van Nederland van de prehistorie, de Romeinse periode tot de middeleeuwen tot ca. 1350 zoals die in Archeon te zien is zal leiden tot structurele partnerschappen, een groeiend aantal bezoekers, ook met een (niet)–westerse migratie achtergrond en een beter begrip van de Archeologische geschiedenis van Nederland. Dit verrijkt de positie van Archeon als verhalenverteller van cultuurhistorische gebeurtenissen én als schakel in het publieke domein.

2,5% van het personeel heeft een (niet)–westerse migratieachtergrond overeenkomstig de CBS-definitie van een niet–westerse persoon met een migratieachtergrond. Het streven is om in 2025 een personeelsbestand te hebben, waarin het aantal medewerkers met een migratieachtergrond gegroeid is.

Het vaststellen van het huidige percentage Nederlandse en buitenlandse bezoekers met een niet–westerse achtergrond is niet wenselijk. Het kassasysteem maakt hier geen onderscheid in. Een gering percentage bezoekers heeft een niet–westerse achtergrond. Meedoen in de samenleving is nog steeds niet voor iedereen vanzelfsprekend. Archeon werkt sinds 2018 samen met o.a. de ABN AMRO foundation. Zij zetten zich in voor kinderen en jongeren die opgroeien in een minder kansrijke omgeving. Archeon vindt het van belang om deze doelgroepen te ontvangen en te participeren aan deze maatschappelijke activiteiten om de horizon van kansarme jongeren te verbreden.

FAIR PRACTISE CODE

Museumpark Archeon onderschrijft de Governance Code Cultuur, Fair Practice Code en de Code Diversiteit & Inclusie. De implementatie vindt plaats middels het principe ‘pas toe of leg uit’.

I. Tegenover werk staat een eerlijke vergoeding

- Museumpark Archeon past de Archeon AVR; Archeon Arbeid Voorwaarden Reglement (AVR) toe. Deze is gebaseerd op de CAO van de dagrecreatie.
- Het opleidingsbudget is 0,5% van de jaarlijkse loonsom. Er is een opleidingsbeleid voor veiligheid, museale kennis en performance. Opleidingen kunnen ook gevolgd worden door alle medewerkers dus ook zij met een tijdelijk contract, ZZZP-ers en door vrijwilligers. Alle trainingen vallen binnen het werk traject en worden betaald.
- Freelance/ZZZP-ers medewerkers worden eerlijk en marktconform betaald.
- Freelancemedewerkers en ingehuurde bedrijven behouden hun auteursrecht. Auteursrechtvergoedingen voor eventuele exploitatie-overeenkomsten worden contractueel vastgelegd.
- Bij een stage van minimaal 20 weken ontvangt de MBO stagiair een vergoeding van minimaal € 350 per maand, exclusief reiskosten, en afhankelijk van de vastgestelde eisen van de school. Een HBO student stage ontvangt € 750 per maand.
- Vrijwilligers ontvangen een vergoeding conform het reglement van de Vereniging Vrienden van Archeon (VVvA), welke gespecificeerd is op € 3,25 per uur, met een maximum van € 175 per maand en € 2100,- per jaar belastingvrij. De VVvA voert het vrijwilligers beleid uit met de selectieprocedure, de beoordelingsgesprekken en de administratie van de urenregistratie en de uitbetaling van de vrijwilligersvergoeding. Tevens regelt de VVvA het verzekeringstraject via de gemeentelijk collectieve vrijwilligerspolis.
- De optelsom van de inzet van alle vrijwilligers is 7,13 FTE per jaar, afgezet tegen 95 FTE betaalde werknemers.
- Vrijwilligers en stagiairs verdringen geen bestaande arbeidsplaatsen met hun werkzaamheden.
- Museumpark Archeon draagt via zijn lidmaatschap van de Museumvereniging bij aan ‘een sterk museaal veld in Nederland’, aan ‘financiering van

het collectief’, aan een ‘verantwoord marktgedrag’ en aan gezamenlijke belangenbehartiging.

II. Transparantie

- Museumpark Archeon plaatst sinds 2009 de jaarrekening en het jaarverslag op de eigen website. De Governance Code Cultuur 2019, de Code Diversiteit & Inclusie en deze Fair Practice Code maken daar onderdeel van uit. Er wordt verantwoording afgelegd over activiteiten en handelingen in het betreffende jaar in relatie tot de diverse codes.

III. Duurzaamheid

- In het opleidingsbeleid is beschreven welke ruimte er tot ontwikkeling van medewerkers is. Dat behelst het bevorderen van de kwaliteit van het eigen werk, het creëren van interne mobiliteit om doorstroming te bevorderen alsmede het bieden van opleidingen die medewerkers kansen bieden op de arbeidsmarkt.
- Er wordt geproduceerd met het oog op de kwaliteit en de lange termijn. De inrichting van de locatie heeft altijd de hoogste prioriteit en valt onder de verantwoording van de afdeling conservator in samenspraak met de specialist die de locatie beheert. Bouwtechnische zorg valt onder de TD hout & gebouwen.

IV. Diversiteit

- De reflectie op inclusiviteit en diversiteit en het handelen dienaangaande is beschreven in de reactie van Museumpark Archeon op de Code Culturele Diversiteit. Dat geldt voor de factoren publiek, personeel, programmering en partners.
- Museumpark Archeon implementeert de Code Culturele Diversiteit in de eigen organisatie en binnen de VVvA is men bereid met ‘het veld’ in gesprek te gaan om van andere organisaties te leren.

V. Vertrouwen

- De code stelt dat “er ruimte moet zijn voor maatwerk”, bijvoorbeeld op het gebied van gestelde subsidie-eisen en bedrijfsdoelen. Tevens moet “er balans zijn tussen transparantie/bureaucratie enerzijds en het belang van de

individuele instelling anderzijds". Museumpark Archeon onderschrijft dit en ervaart dit in wereld van publieke en private fondsen.

- In het jaarverslag en de jaarrekening wordt verantwoording afgelegd over de geleverde kwaliteit, getoetst aan de begrippen vakmanschap, vernieuwing en oorspronkelijkheid.
- Museumpark Archeon gaat op zorgvuldige wijze om met representatie en vermelding, door toezicht op eigenaarschap, bronvermelding en rechtenafdracht. Dat gebeurt middels contractafspraken, middels publicaties in analoge en digitale media, in colofons en aftitelingen.
- Indien relevant bij het afwikkelen van geschillen (tot en met 2021 niet voorgekomen) zoekt het museum aansluiting bij de geschillencommissie auteurscontractenrecht en/of mediation.

CODE DIVERSITEIT EN INCLUSIE

De Code Diversiteit & Inclusie is een gedragscode van, voor en door de Nederlandse culturele en creatieve sector over diversiteit en inclusie. De code is een instrument van zelfregulering. Het doel van de code is dat de culturele en creatieve sector de brede diversiteit van de Nederlandse samenleving representeert. Een basisvereiste is dat de sector gelijkwaardig toegankelijk is voor iedereen: als maker, producent, werkende en publiek. Zo wordt de sector van iedereen. Iedereen draagt er op eigen wijze aan bij. Iedereen wordt gewaardeerd om wie hij of zij is, wordt gerespecteerd en gehoord en voelt zich er thuis.

Waarom de code?

Sociaal: de culturele en creatieve sector is van, voor en door iedereen. Onze samenleving is bijzonder divers. De hele sector kan niet om deze realiteit heen. Je verhouden tot deze realiteit betekent inspelen op de in de samenleving aanwezige diversiteit. Dit doe je door je werk, producten en diensten en je organisatie voor iedereen toegankelijk te maken. Het is een noodzakelijke stap om als culturele en creatieve organisatie relevant en aantrekkelijk te blijven. Wanneer je het potentieel op het gebied van diversiteit niet benut, dan sluit je een deel van de samenleving uit.

Artistiek en inhoudelijk: inclusief werken is een verrijking voor kwaliteit

Een diverse en inclusieve sector brengt unieke ervaringen en onbekende perspectieven naar voren. De kracht van diversiteit benut je door inclusief te zijn. Dat is een verrijking voor de kwaliteit van je werk, voor het cultuurlandschap en voor de samenleving. Het vereist een stelselmatige manier om je eigen artistieke en inhoudelijke keuzes tegen het licht te houden. En om te weten welke rol jouw identiteit en impliciete vooroordelen spelen bij het maken van artistieke en inhoudelijke producten. Dat vraagt een onderzoekende houding naar verschillende perspectieven in je omgeving en hoe je die een plek geeft. Jouw organisatie moet een veilige plek zijn waar iedereen zich thuis voelt om zich in een ander perspectief te verplaatsen.

Zakelijke voordelen van een inclusieve organisatie

Ook in zakelijk opzicht is het belangrijk om aantrekkelijk en relevant te blijven. Diversiteit in bedrijf geeft de volgende voordelen van een inclusieve organisatie:

- Aantrekken en behouden van (top)talenten;
- Beter inspelen op behoeften en verwachtingen van een divers samengestelde klantenkring;
- Toegang tot nieuwe markten;
- Grotervermogen tot aanpassing aan veranderingen;
- Positiever imago;
- Innovatiever en creatiever teamwerk;
- Betere samenwerking tussen collega's;
- Betere besluitvorming op basis van verschillende culturele invalshoeken;
- Hogere medewerkerstevredenheid;
- Meer betrokken en loyale werknemers.

Voor wie is de code?

De code is er voor iedereen die werkt in de culturele en creatieve sector, voor alle aan de sector gerelateerde organisaties, voor iedereen die de sector ondersteunt en alle afnemers van kunst, cultuur, creatieve producten en diensten. De code is van toepassing op gesubsidieerde en niet-gesubsidieerde organisaties:

- Voor de culturele en creatieve sector: De afbakening van de culturele en creatieve sector die in deze code is gehanteerd, is gelijk aan de indeling van het Sociaal Cultureel Planbureau.
- Voor alle werkenden binnen de sector: De code is van toepassing op alle werkgevers,

opdrachtgevers, werknemers, opdrachtnemers, zelfstandig ondernemers, stagiairs, vrijwilligers en leden van het bestuur.

- Voor alle aan de sector gerelateerde organisaties: De code is van toepassing op onder meer brancheorganisaties, werkgevers en werknemersorganisaties, adviesorganen, uitvoeringsorganisaties, onderzoeksinstellingen en (kunstvak)opleidingen.
- Voor iedereen die de sector ondersteunt.
- Voor overheden (Rijk, provincies en gemeenten), fondsen (publiek en privaat) en voor overige sponsors zoals het bedrijfsleven of privépersonen.

De werking van de code

De code richt zich op werkenden in de culturele en creatieve sector en is daarmee relevant voor alle eerdergenoemde partijen. De code bestaat uit vijf principes voor het adequaat vormgeven en bevorderen van diversiteit en inclusie in jouw organisatie en in jouw werk.

DE VIJF PRINCIPES

- 1 Je weet waar je staat ten aanzien van diversiteit en inclusie.
- 2 Je integreert diversiteit en inclusie in je visie.
- 3 Je creëert draagvlak binnen je organisatie voor het naleven van de code.
- 4 Je stelt een plan van aanpak op, gericht op continue verbetering.
- 5 Je monitort en evalueert naleving van de code en je legt er verantwoording over af.

De vijf principes zijn uitgewerkt in vijf stappen. De vijf principes en de vijf stappen vormen samen de Code Diversiteit & Inclusie. Door de stappen te zetten, pas je de code toe. Het is geen afvinklijst. Hoe jij dagelijks in alle werkzaamheden inclusief denkt en handelt, bepaalt de werking en de kracht van de code.

Pas toe en leg uit: Pas de code toe en leg uit hoe je dat doet. Denk en handel volgens de code, reflecteer er kritisch op, en leg publiekelijk verantwoording af. Zeg in je jaarverslag en andere publiek toegankelijke communicatie welke stappen je wel en (nog) niet zet.

Oordeel van overheden: Overheden die de code willen gebruiken bij de toekenning van subsidies, zien toe op de naleving van het principe ‘pas toe en leg

uit’. De aanpak en verantwoording daarover door de organisatie geven aanleiding voor een terugkerend gesprek over de bevordering van diversiteit en inclusie. Afrekenen op basis van metingen doet geen recht aan de geest van de code.

Diversiteit en inclusie

Onderstaande definities maken duidelijk wat de culturele en creatieve sector verstaat onder diversiteit en inclusie.

Diversiteit

De code gebruikt de term diversiteit om aan te geven dat mensen op een reeks van zichtbare en onzichtbare kenmerken van elkaar verschillen en met elkaar overeenkomen. Diversiteit is een gegeven. Mensen verschillen van elkaar. De verschillen betekenen iets voor ieders positie in de samenleving en de kansen die men krijgt. Ze sturen ons gedrag en denken. Niet iedereen is zich daar altijd van bewust. De verschillen spelen altijd in samenhang een rol. Identiteitsvorming vindt plaats door de unieke combinatie van deze verschillen. De code is van origine gericht op culturele diversiteit. Daarnaast geeft de code ruimte aan meer vormen van verschil, zoals gender, beperking, seksuele oriëntatie, religie, sociaaleconomische status, opleidingsniveau en leeftijd. Bij diversiteit in jouw organisatie en jouw werk gaat het om de vraag in welke mate de diversiteit van de samenleving gerepresenteerd is in de vier P's van programma, publiek, personeel en partners.

Inclusie

De term inclusie verwijst naar hoe je met verschillen en overeenkomsten omgaat. De kracht van diversiteit en de voordelen ervan worden benut wanneer het unieke van elk individu wordt (h)erkend en verwelkomd. Daarvoor moet je leren elkaar te waarderen, niet ondanks, maar juist dankzij de verschillen en overeenkomsten die er zijn. Het is essentieel dat iedereen onderdeel is van de besluitvorming en de mogelijkheid heeft om ideeën aan te dragen. Inclusie is de mate waarin makers, producenten, werkenden en publiek van alle identiteiten – zichtbaar of niet – zichzelf kunnen zijn en zich veilig en gerespecteerd voelen.

Toegankelijkheid

Waar de code spreekt over toegankelijkheid wordt de brede definitie ervan bedoeld, bestaande uit:

- fysieke toegankelijkheid
- bereikbaarheid van voorzieningen
- informatieve toegankelijkheid
- digitale toegankelijkheid
- sociale toegankelijkheid
- financiële toegankelijkheid

GOUVERNANCE CULTUUR CODE

Het bestuur van Stichting Museumpark Archeon en Museumpark Archeon passen deze code toe sinds 2009. Een enkele keer wordt er afgeweken van een aanbeveling uit de code. Aard en omvang van de organisatie of aanwezige kennis en ervaring leveren hiervoor de motieven. De Raad van de Gouvernance Code agendeert de code jaarlijks en bekijkt of verbeteringen wenselijk zijn.

I. De organisatie realiseert haar maatschappelijke doelstelling door culturele waarde te creëren, over te dragen en/of te bewaren.

- De medewerkers zijn bekend met de missie en doelstellingen en dragen hieraan bij. Museumpark Archeon hanteert het uitgangspunt dat alle uitingen en producties passen bij de kernwaarden authenticiteit, initiatiefrijke en betrouwbaar.
- Duurzaamheid in materiaalgebruik, energiebesparing, gebruik van fair chain en milieuvriendelijke producten en hergebruik van materialen is het streven.
- Artistieke integriteit speelt in zoverre een rol, dat het conform de code gekoppeld wordt aan vakinhoudelijke integriteit op het gebied van collectiebeheer en presentatie.
- Museumpark Archeon hanteert een kostenbewuste strategie, strikte begrotingsprincipes en een lean and mean organisatie in een open cultuur.
- Bij medefinanciering door private en publieke fondsen hanteert Museumpark Archeon de stelregel, in afwijking van de code, dat bij een exploitatieoverschot de middelen niet gereserveerd worden voor het eigen vermogen. Museumpark Archeon is van mening dat projectoverschotten, tenzij andersluidende afspraken worden gemaakt, terugvloeien naar de betreffende fondsen.
- De maatschappelijke omgeving van Museumpark Archeon is divers, zowel in stakeholders (lokaal,

nationaal, internationaal) als in bezoek (70% van buiten Zuid-Holland, 40% jeugdigen).

- Op het gebied van culturele diversiteit is, in lijn met het beleid, de werving- en selectieprocedure aangepast.
 - Museumpark Archeon past de Fair Practice Code toe en onderschrijft deze code. Museumpark Archeon verstrekt stagevergoedingen. Aandachtspunten voor 2021 zijn: daadwerkelijke acties op het gebied van diversiteit en inclusiviteit, een blijvend groot accent leggen op duurzaamheid en aandacht voor overbelasting van werknemers.
 - Stichting Museumpark Archeon heeft de ANBI-status.
 - Stichting Museumpark Archeon houdt toezicht op de bedrijfsvoering welke wordt uitgevoerd door Archeon Novum. Deze laatste identiteit heeft een zetel in het bestuur van de Stichting Museumpark Archeon. Dit is in de statuten vastgelegd en is een afwijking van de code. Stichting Museumpark Archeon volgt de aanbeveling voor een vierjaarstermijn voor bestuursleden op.
- ### II. De organisatie past de principes van de Code toe en licht toe hoe zij dat heeft gedaan. De organisatie volgt de aanbevelingen op en wijkt hier alleen gemotiveerd van af.
- Stichting Museumpark Archeon heeft sinds de museale erkenning in 2015 een stichting bestuur model. Op de ANBI-pagina op de site wordt het bestuursmodel toegelicht.
 - Het bestuur heeft ingestemd met de reflectie op de code, geschreven door de directie, en het functioneren van de code in maart 2025 geëvalueerd.
 - Het jaarverslag en de jaarrekening worden op de website geplaatst, inclusief de reflectie op deze code.
 - Het belonings- en vergoedingenbeleid en de hoogte daarvan is in de jaarrekening opgenomen.
- ### III. Bestuurders zijn onafhankelijk en handelen integer. Zij zijn alert op belangenverstremming, vermijden ongewenste belangenverstremming en gaan op een transparante en zorgvuldige wijze om met tegenstrijdige belangen.
- Stichting Museumpark Archeon verstrekt aan bestuursleden en de directeur geen persoonlijke leningen en zakelijke garanties.

- In de jaarrekening worden de nevenfuncties van raadsleden vermeld. Overige informatie is zichtbaar via de LinkedIn profielen.
- Het bestuur vergewiste zich van de onafhankelijkheid van haar leden. De nevenfuncties van de directeur en het bestuur zijn in 2025 nagegaan. Dit leidde tot een lijst van mogelijk verbonden partijen, waarbij geen ongewenste of tegenstrijdige belangenverstrengeling is geconstateerd.

IV. Bestuurders en toezichthouders zijn zich bewust van hun eigen rol en de onderlinge verdeling van taken, verantwoordelijkheden en bevoegdheden en handelen daarnaar.

- De directie is verantwoordelijk voor de bedrijfsvoering en de organisatie en is in- en extern duidelijk over de taken, bevoegdheden en werkwijze.
- De directie vergadert vier keer met de ondernemingsraad of meer indien gewenst.
- De directie overlegt geregeld met de leden van het managementteam. Belangrijke beslissingen worden in de MT-notulen vastgelegd.
- Majeure strategische MT-besluiten en beleidsbeslissingen worden, conform de statuten, voor accordering aan de OR voorgelegd, met de nadruk op het onderkennen en beheersen van risico's.
- De beschrijving van het risicomanagement is eenmalig opgenomen in het jaarverslag van 2019.
- De bezoldiging van de directeur is vastgesteld door Museumpark Archeon en wijkt naar beneden toe af van de Wet Normering Topinkomens. Hij heeft een contract voor onbepaalde tijd.
- Museumpark Archeon beslist over benoeming, beoordeling, bezoldiging, schorsing en ontslag van de directeur.
- De directeur vraagt regelmatig advies en informeert aan de leden van het bestuur.
- De leden van het bestuur treden bij officieel gelegenheden en openingen van tentoonstellingen etc. op als ambassadeur. Zo ook bij de organisatie bij activiteiten.
- Er is een bestuursreglement waarin de onderlinge portefeuillevdeling, de werkwijze, de omgang met de directeur en de handelwijze bij tegenstrijdige belangen zijn opgenomen.
- Het bestuur vormt de auditcommissie. De auditcommissie kent een reglement.

V. De Stichting Museumpark Archeon is verantwoordelijk voor de wetenschappelijke en museale onderdelen van Archeon en de uitvoering wordt gedaan door Museumpark Archeon.

- De directeur handelt bij het vervullen van zijn taken vanuit het hoofddoel als stichting (het behouden, beheren en ontsluiten van een rijkscollectie) én vanuit de doelen die gesteld zijn om de maatschappelijke inbedding vorm te geven (centraal podium van de oudheid, leeromgeving, verleden en heden binden).
- De directeur is verantwoordelijk voor de verhouding met subsidieverstrekkers, sponsors, particuliere schenkers en publieke en private fondsen.

VI. Het bestuur gaat zorgvuldig en verantwoord om met de mensen en de middelen van de organisatie.

- Nieuwe wet- en regelgeving worden door het bestuur nageleefd en toegepast.
- Het managementteam heeft een integriteitsplan met daarin afspraken over de ethische code van de ICOM, nevenwerkzaamheden, het melden van financiële belangen, een procedure ongewenst gedrag, declaratie-regeling, klokkenluidersregeling, communicatie met pers, omgang met geschenken en giften en omgang met internet en sociale media. Dit document is in de raad vastgesteld.
- Er is een interne en een externe vertrouwenspersoon.

VII. Het bestuur voert zijn toezichthoudende, adviserende en beleid makende rol op een professionele en onafhankelijke wijze uit.

- Het bestuur kent vaste onderwerpen die tot het toezicht behoren, zoals realisatie van doelstellingen en resultaat- afspraken met OCW, strategie, risicobeheer, bedrijfsvoering, huisvesting en financieel beleid. Onderwerpen op het gebied van personeelsbeleid, medezeggenschap, diversiteit, duurzaamheid, integriteitsbeleid komen indien actueel aan de orde.
- Ieder lid heeft voldoende tijd voor de vervulling van zijn functie. Er is geen frequente afwezigheid geconstateerd.

- De accountant brengt eenmaal per jaar verslag aan het bestuur uit van zijn bevindingen, voorafgaand aan het vaststellen van de jaarrekening.
 - De directeur stelde de beloning voor de accountant vast en bepaald welke accountant wordt ingeschakeld.
 - De voorzitter bereidt met de directeur de agenda voor, leidt de vergaderingen, zorgt voor zorgvuldige besluitvorming en ziet toe op het functioneren van het bestuur.
 - De voorzitter organiseert een zelfevaluatie van het bestuur met het oog op het functioneren, het nieuwe profiel en de gewenste diversiteit in de toekomstige samenstelling.
 - Een verslag van het bestuur maakt deel uit van het jaarverslag en de jaarrekening. Het bestuur vergadert ten minste vier keer per jaar en laat zich leiden door het culturele, economische en maatschappelijke belang van Museumpark Archeon.
- Ieder lid beschikt ten minste over twee competenties en draagt daardoor met eigen deskundigheid bij aan de kennis en expertise waarover het bestuur moet beschikken.

ONAFHANKELIJKHEID

Onafhankelijkheid is een belangrijke pijler binnen de Governance van de Stichting Museumpark Archeon. Hierbij wordt de Code gevolgd. In de code staat dat Bestuurders iedere vorm van belangenverstrengeling moeten vermijden. Bij de samenstelling en werving van nieuwe bestuursleden wordt goed gekeken naar een eventuele eerdere (arbeid)relatie met Archeon, om belangenverstrengeling te voorkomen.

VIII. Het bestuur is verantwoordelijk voor zijn samenstelling en waarborgt daarbij deskundigheid, diversiteit en onafhankelijkheid.

- Het bestuur bestaat uit drie leden – Commercieel – financieel – Cultureel – HR–
- De statutaire zittingstermijn voor de leden is tweemaal een periode van vier jaar.
- Het gefaseerde openbaar rooster van aftreden is in het jaarverslag, in de jaarrekening en op de website opgenomen.
- Er is een profielschets voor het bestuur als geheel vastgesteld, die recht doet aan de toezichthoudende, adviserende rol en ingaat op de gevraagde deskundigheid, diversiteit en onafhankelijkheid.
- Bij het zoeken en benaderen van potentiële nieuwe bestuursleden stelt het bestuur twee leden uit haar midden aan om de transparante wervingsprocedure uit te voeren.
- De jaarlijkse vergoeding bedraagt max. € 2100 per jaar.
- Over een introductieprogramma voor nieuwe leden worden bij toekomstige benoemingen nadere afspraken gemaakt.
- Het bestuur is in staat het algemeen, artistiek en zakelijk beleid op hoofdlijnen te beoordelen.

SAMENSTELLING BESTUUR SMA

Tot 1 mei 2025:

Monique Veldman
Secretaris

Robert Jan Blom
Voorzitter
† 6 sept. 2024

Jan Jehee
Penningmeester

Vanaf 1 mei 2025:

Monique Veldman
Secretaris

Ferry Marcellis
Voorzitter

Bert van 't Veer
Penningmeester

ROOSTER VAN AFTREDEN

Bestuurslid	Functie Aftredend	Start termijn 1	Start termijn 2
Monique Veldman	Secretaris	Mei 2021	Mei 2025
Bert van 't Veer	Penningmeester	Mei 2025	Mei 2029
Ferry Marcellis	Voorzitter	Mei 2025	Mei 2029

BEZOLDIGING

Leden van het bestuur van de Stichting Museumpark Archeon genieten geen beloning voor hun werkzaamheden. Wel hebben zij jaarlijks recht op een vergoeding van maximaal € 2.100,- per jaar voor de in uitoefening van hun functie gemaakte onkosten. Het bestuur heeft 8 vergaderingen gehouden.

BIJLAGEN

BIJLAGE I: CO₂ TREES FOR ALL CERTIFICAAT GREENKEY

CERTIFICAAT

GREEN KEY

2025

UITGEREIKT AAN:

Archeon

GOUD

Archeonlaan 1
Alphen aan den Rijn
31146 | DRB/15/01 | GK05005

Erik van Dijk
Nationaal coördinator
Green Key Nederland

Green Key is een internationaal keurmerk voor bedrijven in de gastvrijheidssector die bewust omgaan met de natuur en het milieu. Green Key is, net als Blauwe Vlag, onderdeel van FEE International.

BIJLAGE II: PARTNERSCHAP NATIONALE BIJENSTRATEGIE

